

PRAVILO SV. BENEDIKTA

PROSLOV

- ¹Poslušaj, o sinko, pouke učitelja
i prikloni uho svoga srca;
rado primi savjet dobrohotnog oca
i uspješno ga provodi u djelo. 1. I.
2. V.
1. IX.
- ²Tako ćeš se naporom posluha vratiti onome
od kog si se udaljio nehajnim neposluhom.
- ³Tebi mi je, dakle, sada govor upravljen,
tko god ti bio koji se vlastite volje odričeš,
te prihvaćaš najjače i najblistavije
oružje posluha
da vojuješ Kristu Gospodu,
istinskomu Kralju.
- ⁴Prije svega, započneš li neko dobro djelo,
svesrdnom molitvom išti da ga On dovrši;
⁵udostojao se ubrojiti nas među svoje sinove
i sada ga ne smijemo žalostiti
svojim zlim djelima.
- ⁶Moramo mu, dakle, s darovima
što nam ih je On udijelio
uvijek tako služiti
da nas ne bi jednom
kao rasrđen otac razbaštinio,
⁷ili kao strašan gospodar,
uvrijeđen našim grijesima,
predao vječnoj kazni,
jer ga kao nevaljale sluge
ne htjedosmo slijediti u slavu.
- ⁸Ustanimo stoga već jednom
jer nas Pismo budi govoreći:
Vrijeme je napokon da se oda sna prenemo. 2. I.
3. V.
2. IX.
- ⁹Otvorimo svoje oči božanstvenom svjetlu
i pažljivim uhom poslušajmo opomene
što nam ih božanski glas
dan za danom dovikuje:
¹⁰*O, da danas glas mu poslušate,
ne budite srca torda!*

¹¹I nadalje: *Tko ima uho
neka poslušaj što Duh govori Crkvama.*

¹²A što govori?

*Dođite, djeco, i poslušajte me,
učit ću vas strahu Gospodnjemu.*

¹³Trčite dok imate svjetlost života
da vas ne obuzme tama smrti!

3. I.
4. V.
3. IX.

¹⁴Dok Gospodin u mnoštvu ljudi
dovikujući traži svoga radnika,
iznova kaže:

¹⁵*Tko je čovjek koji ljubi život
i želi se dana naužiti dobrih?*

¹⁶Ako to čuvši ti odgovoriš: „Ja“,
Bog će ti reći:

¹⁷*Želiš li imati istinski i vječni život,
onda jezik svoj oda zla suspreži
i usne svoje od riječi prijevernih.*

*Zla se kloni i čini dobro,
traži mir i za njim idi!*

¹⁸Ako to budete činili,
moje će oči biti nad vama,
moje uši nad vašim molitvama
i prije nego me zazovete, reći ću vam:
Evo me!

¹⁹Što bi nam, braćo predraga,
moglo biti milije
od toga glasa Gospodnjeg koji nas zove?

²⁰Gle, Gospodin nam u svojoj dobroti
put života pokazuje.

4. I.
5. V.
4. IX.

²¹Opašimo, dakle, svoje bokove vjerom
i vršenjem dobrih djela
i stupajmo pod vodstvom Evanđelja
putovima njegovim,
da bismo zavrijedili ugledati onoga
koji nas je pozvao u svoje kraljevstvo.

²²Ako želimo stanovati
u dvorima njegova kraljevstva,

moramo se žuriti dobrim djelima,
inače nećemo onamo stići.

²³No upitajmo Gospoda s Prorokom i recimo:
*Gospodine, tko smije stanovati u šatoru tvoome,
tko li počivati na gori svetoj tvojoj?*

²⁴Nakon toga pitanja
poslušajmo, braćo, Gospodina
koji nam odgovara
i put prema svome šatoru pokazuje,

²⁵govoreći: *Koji živi bez ljage
i koji čini pravicu,*

²⁶*koji istinu iz srca zbori
i ne kleveće jezikom;*

²⁷*koji bližnjem zla ne nanosi
i ne sramoti susjeda svoga;*

²⁸*koji zlobnoga đavla,
kad ga na nešto nagovara,
skupa s njegovom napasti
odbaci s vidika svog srca
i uništi ga,*

te njegovo nagovaranje
odmah na početku zgrabi
i razbije o Krista;

²⁹*koji se boji Gospodina
i ne uznosi se svojom vjernom službom
znajući da dobro u njemu
nije djelo njegovo, već Gospodnje.*

³⁰I zato veličaju Gospodina
koji djeluje u njima,
govoreći s Prorokom:

*Ne nama, Gospodine, ne nama,
već svom imenu slavu daj!*

³¹Kao što ni apostol Pavao
nije ništa od svog propovijedanja
pripisivao sebi, nego je rekao:
Milošću Božjom jesam što jesam.

³²I još izjavljuje:
Tko se hvali, u Gospodinu neka se hvali.

5. I.
6. V.
5. IX.

³³Zato i Gospodin u Evanđelju kaže:
*Tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih,
prisposodbit će se mudru čovjeku
koji sagradi kuću na stijeni.*

³⁴*Zapljušti kiša, navale bujice,
duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću,
ali ona ne pada,
jer je utemeljena na stijeni.*

³⁵Tako završivši, Gospodin očekuje od nas
da ćemo na njegove svete poticaje
iz dana u dan djelima odgovarati.

³⁶Zato nam se i produžuju dani ovoga života
kao odgoda da popravljamo svoja zla djela,

³⁷kako i Apostol govori:
*Zar ne shvaćáš da te strpljivost Gospodnja
k pokori privodi?*

³⁸Ta milostivi Gospodin veli:
*Neću smrti grješnikove,
nego da se obrati i živi.*

6. I.
7. V.
6. IX.

³⁹Kad smo, dakle, braćo, upitali Gospodina
tko će stanovati u njegovu šatoru,
čuli smo kako ondje možemo stanovati,
ali samo ako dužnosti stanara ispunjavamo.

⁴⁰Moramo, dakle, držati spremnim
srca i tijela svoja,
da u svetoj poslušnosti
vojujemo za te zapovijedi.

⁴¹A ono što naša narav ne može,
Gospodina ćemo moliti,
da se udostoji svojom nam milošću pomoći.

⁴²Ako želimo paklene kazne izbjeći
i u život vječni dospjeti,

⁴³onda, dok je još vremena
i dok se u ovom tijelu nalazimo,
i dok možemo sve to izvršiti
u svjetlu ovog života,

⁴⁴moramo trčati i činiti
što će nam za vječnost koristiti.

⁴⁵Stoga nam je, dakle, osnovati
školu službe Gospodnje.

⁴⁶U toj ustanovi, nadamo se,
ništa oštra niti teška odrediti.

⁴⁷No, ako bi razuman razbor
nešto malo i tvrđega tražio,
zato da se mane isprave ili ljubav očuva,

⁴⁸nemoj se tada odmah prestrašiti
i ostaviti put spasenja

koji u početku ne može biti nego uzak.

⁴⁹Ali napredujući u monaškom životu i vjeri
srce nam se širi

pa s neizrecivom slatkoćom ljubavi
hrlimo putem zapovijedi Božjih.

⁵⁰Tako se nikada nećemo

od njegova učiteljstva udaljiti,
nego ćemo u samostanu

u njegovu nauku do smrti ustrajati

i u Kristovoj mucijem sudjelovati

da u njegovu kraljevstvu zaslužimo

i udjela imati. Amen.

7. I.
8. V.
7. IX.

VRSTE MONAHA

8. I. ¹Poznato je da postoje četiri vrste monaha.
9. V. Prvo su cenobiti što žive u samostanu i vojuju pod pravilom i opatom.
8. IX.

³Zatim postoji druga vrsta, ona anahoreta ili pustinjaka. To su oni čija revnost monaškog života nije ona što je imaju početnici, nego nakon duge kušnje u samostanu ⁴i s pomoću mnogih izvježbani za borbu protiv đavla postali su dobro opremljeni; ⁵istupaju iz bratske čete i prihvaćaju pojedinačnu borbu u samoći. Već sigurni, bez pomoći drugih, samo se svojom rukom i laktom s pomoću Božjom bore protiv poroka tijela i misli.

9. I. ⁶Treća, vrlo loša vrsta monaha jesu sarabaiti, koji nisu kao
10. V. zlato u vatri prokušani nijednim pravilom, niti iskustvom
9. IX. poučeni, nego su mekani poput olova. ⁷Svojim djelima još uvijek služe svijetu i tonzurom lažu Bogu. ⁸Po dvojica ili trojica, ili čak pojedinačno, žive bez pastira; umjesto u Gospodnjem ovčinjaku zatvoreni su u svojem, te vlastite želje i požude smatraju zakonom. ⁹Svetim smatraju ono što sami smisle i odaberu, a što im se ne sviđa to drže da nije dopušteno.

¹⁰Četvrta su vrsta monaha takozvani girovagi. Cijeloga svog života obilaze jednu pokrajinu za drugom i po raznim samostanima borave tri ili četiri dana. ¹¹Uvijek su u pokretu i ne mogu se smiriti, robovi su svoje samovolje i neumjerenosti u jelu, te su u svemu gori od sarabaita.

¹²O bijednom je monaškom životu svih tih bolje šutjeti nego li govoriti.

¹³Ostavimo ih, dakle, i krenimo da s Božjom pomoću uređimo cenobite, tu najjaču vrstu.

KAKAV TREBA BITI OPAT

¹Opat koji je dostojan upravljati samostanom, mora se uvijek sjećati naziva kojim ga oslovljavaju i naslov starješine djelima opravdati. ²Vjeruje se da je on u samostanu namjesnik Kristov, čijim ga se imenom oslovljava, ³po Apostolovoj riječi: *Primiste Duha posinjenja u kojem kličemo: Abba, Oče!*

10. I.
11. V.
10. IX.

⁴Stoga opat ne smije ništa naučavati, određivati ni zapovijedati, izvan onoga što je po Gospodnjoj zapovijedi. ⁵Njegovo bi zapovijedanje i poučavanje moralo kao kvasac Božje pravednosti prožeti srca učenika. ⁶Neka se opat uvijek sjeća da će na strašnom Božjem sudu oboje biti ispitano: njegov nauk i posluš učenika.

⁷Opat mora znati da na pastira pada krivnja za sve što domaćin nađe da manjka na njegovim ovcima. ⁸No s druge strane, ako pastir bude svu svoju pastirsku brigu posvećivao nemirnom i neposlušnom stadu te se protiv njegovih bolesnih čina služio svim svojim liječničkim znanjem, ⁹na Gospodnjem će sudu biti odriješen i moći će Gospodinu reći s prorokom: *Tvoju pravdu nisam krio u srcu, kazivao sam istinu tvoju i tvoj spas, ali me oni prezreše i odvrgoše od sebe.* ¹⁰Onda će smrt kao kazna svladati one ovce koje su se neposluhom protivile njegovoj brizi.

¹¹Dakle, kad netko primi ime opata mora svoje učenike dvostrukim naukom upravljati: ¹²to jest, sve dobro i sveto više djelima negoli riječima pokazivati; sposobnijim učenicima nek Božje zapovijedi izlaže riječima, a onima tvrđega srca i jednostavnijima božanske zapovijedi svojim djelima predočuje. ¹³Nek uvijek vlastitim primjerom pokazuje kako se ne smije činiti sve ono što svoje učenike poučava da valja izbjegavati. Inače bi mu se moglo dogoditi da, pošto je drugima propovijedao, sam bude odbačen, ¹⁴te bi mu Bog za grijehe njegove mogao reći: *Što ti naviještaš naredbe moje, što mećeš u usta savez moj? Ti kome stega ne prija te riječi moje*

11. I.
12. V.
11. IX.

za leđa bacaš? ¹⁵I: gledaš trun u oku brata svojega, a brvna u oku svome ne opažáš.

12. I. ¹⁶Nek u samostanu ne razlikuje jednu osobu od druge.
13. V. ¹⁷Neka ne ljubi jednoga više od drugoga, osim ako koga opazi da je bolji u dobrim djelima i posluhu. ¹⁸Plemenit rodom nema nikakve prednosti pred onim koji je u samostan ušao kao rob, osim ako postoji drugi razuman razlog. ¹⁹U tom slučaju opat može, ako drži da je pravedno, u raspoređivanju bilo kome odrediti drugo mjesto. Inače svatko zadržava vlastito mjesto jer, ²⁰*bio rob ili slobodnjak, svi smo jedno u Kristu i borimo se u službi istoga Gospoda; ta u Boga nema pristranosti.* ²¹Pred njim se razlikujemo jedino onda kad su nam djela bolja nego u drugih i kad nas nađe poniznima. ²²Nek opat, dakle, svima iskazuje jednaku ljubav i neka prema svakome primjenjuje jednak postupak kako tko zasluži.
13. I. ²³Opat se u svom naučavanju mora uvijek držati Apostolova pravila koje glasi: *Opominji, savjetuj, kori.* ²⁴To znači da prema vremenu i prilikama poveže strogost s blagošću; sad nek pokaže strogost učitelja, sad opet blagu osjećajnost oca.
14. V. ²⁵Stoga će neposlušne i nemirne oštrije ukoriti, a poslušne, krotke i strpljive poticati da još bolje napreduju. Opominjemo ga da kara i kažnjava nemarne i one koji preziru stegu.
13. IX. ²⁶Neka ne hini kao da ne vidi pogreške krivaca, već da ih, koliko može, odmah od početka iščupa iz korijena, sjećajući se kako je umro Heli, svećenik u Šilu. ²⁷Čestite će i razumne učenike u prvoj i drugoj opomeni ukoriti riječima, ²⁸a nevaljale i tvrdokorne, ohole i neposlušne odmah će pri prvoj naznaci prekršaja kazniti šibom ili drugom tjelesnom kaznom, jer zna kako je pisano: *Bezumnik se ne popravlja samim riječima,* ²⁹i još ono: *Biješ li svoje dijete šibom, dušu mu izbavljaš od smrti.*
14. I. ³⁰Opat se uvijek treba sjećati onoga što jest, sjećati se onoga što mu ime znači, te mu valja znati da će se od onoga kom je više dano više i tražiti. ³¹Neka zna da je na sebe primio tešku i napornu zadaću: voditi duše i služiti različitim čudima: kod jednoga će pokušati blagošću, kod drugoga

ukorom, kod trećega nagovaranjem. ³²Neka se prilagodi i ravna prema naravi i shvaćanju svakog pojedinca, tako da ne samo ne trpi zbog štete u povjerenom mu stadu, nego da se i raduje napretku dobroga stada.

³³Prije svega, ne smije zanemarivati ili podcjenjivati spas duša koje su mu povjerene te se više brinuti za prolazna, zemaljska i propadljiva dobra. ³⁴Neka stalno razmišlja kako je primio duše da ih vodi, te da će za njih polagati račun. ³⁵A da mu možda ne bude izlikom manji imetak, neka se sjeća što je pisano: *Tražite najprije kraljevstvo Božje i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo nadodati.* ³⁶I još: *Ne trpe oskudice koji ga se boje.*

15. I.
16. V.
15. IX.

³⁷Onaj koji preuzima vodstvo duša neka zna da se mora pripremiti na polaganje računa. ³⁸Neka bude svjestan da će na sudnjemu danu Gospodinu odgovarati za svu onu braću čije su mu duše bile povjerene, a uz to nedvojbeno i za svoju vlastitu. ³⁹Ako se tako bude uvijek bojao buduće provjere svoje pastirske odgovornosti za povjerene mu ovce, to će ga poticati da pazi i na samog sebe dok se bude brinuo za druge. ⁴⁰A pomažući svojim opomenama drugima da se poprave i sam će se od svojih mana popravljati.

3. POGLAVLJE

SAZIVANJE BRAĆE NA SAVJETOVANJE

¹Svaki put kad se u samostanu radi o nečem važnijem, opat sazove cijelu zajednicu te sam iznese o čemu se radi. ²Saslušavši savjet braće, sam razmotri stvar i uradi što misli da je korisnije. ³Zato odredismo da se svi pozovu na savjetovanje jer Gospodin često mlađemu otkriva što je bolje.

16. I.
17. V.
16. IX.

⁴Braća trebaju svoj savjet iznijeti sa svom poniznošću i pokornošću, i nek sebi ne dopuste svoje mišljenje uporno braniti; ⁵štoviše, odluka ovisi o opatovoj volji i nek svi poslušaju što on drži spasonosnijim. ⁶No, kao što se učenicima

pristoji slušati učitelja, tako i njemu dolikuje da sve određuje providonosno i pravedno.

17. I. ⁷Neka, dakle, svi u svemu slijede Pravilo kao učitelja, i
18. V. nitko ne smije od njega lakoumno odstupiti. ⁸Neka nitko u
17. IX. samostanu ne slijedi želje vlastitoga srca; ⁹i neka se nitko
ne usudi protiv svoga opata drsko ili izvan samostana nastupati. ¹⁰Kad bi se tko usudio i to učiniti, neka se podvrgne propisanoj stezi. ¹¹A sam opat neka sve čini u strahu Božjem i opsluživajući Pravilo, znajući da će bez ikakve sumnje o svim svojim sudovima polagati račun Bogu, najpravednijem sucu.

¹²Ako se u samostanu radi o nečemu što je manje važno, posavjetuje se samo sa starijima, ¹³kao što je pisano: *Sve čini sa savjetom pa se poslije nećeš pokajati.*

4. POGLAVLJE

POMAGALA ZA DOBRA DJELA

18. I. ¹Najprije, *ljubiti Gospoda Boga svim srcem,*
19. V. *svom dušom i svom snagom;*
18. IX. ²*zatim, bližnjega kao samoga sebe.*
- ³*Zatim: ne ubiti.*
⁴*Ne činiti preljub.*
⁵*Ne krasti.*
⁶*Ne podržavati zle požude.*
⁷*Ne govoriti krivo svjedočanstvo.*
⁸*Poštivati sve ljude.*
⁹*I ne činiti drugome što ne bismo htjeli da drugi nama učini.*
¹⁰*Odricati se samog sebe da slijedimo Krista.*
¹¹*Tijelo krotiti.*
¹²*Užitke ne tražiti.*
¹³*Post ljubiti.*

- ¹⁴Siromašne okrijepiti. 19. I.
- ¹⁵Gola zaodjenuti. 20. V.
- ¹⁶Bolesna pohoditi. 19. IX.
- ¹⁷Mrtva pokopati.
- ¹⁸U nevolji pomagati.
- ¹⁹Žalosna tješiti.
- ²⁰Djela svijeta izbjegavati.
- ²¹Kristovoj ljubavi ništa ne pretpostavljati.
- ²²Po srdžbi ne postupati. 20. I.
- ²³Ljutnji vremena ne davati. 21. V.
- ²⁴Zlobu u srcu ne zadržavati. 20. IX.
- ²⁵Lažan mir ne pružati.
- ²⁶Ljubav ne napuštati.
- ²⁷Ne kleti se da se ne bi krivo zaklinjao.
- ²⁸Iz srca i ustima istinu govoriti.
- ²⁹Zlo za zlo ne vraćati.
- ³⁰Nepравду ne nanositi,
nego i nanesenu strpljivo podnositi.
- ³¹Neprijatelje ljubiti.
- ³²Proklinjatelje ne proklinjati,
nego ih štoviše blagoslivljati.
- ³³Progonstvo radi pravednosti trpjeti.
- ³⁴Ne biti ohol,
- ³⁵ni vinopija,
- ³⁶ni izjelica,
- ³⁷ni spavalica,
- ³⁸ni lijenčina,
- ³⁹ni mrmljalo,
- ⁴⁰ni klevetalo.
- ⁴¹Svoju nadu u Boga stavljati. 21. I.
- ⁴²Kad što dobro u sebi vidimo,
Bogu to pripisati, a ne sebi. 22. V.
21. IX.
- ⁴³Zlo, naprotiv, uvijek svojim djelom držati
i sebi ga pripisati.
- ⁴⁴Sudnjeg se dana bojati.
- ⁴⁵Pakla se strašiti.

⁴⁶Život vječni svom čežnjom duha žuditi.
⁴⁷Iščekujući smrt svakodnevno je pred očima imati.
⁴⁸Djela svog života svakog časa nadzirati.
⁴⁹Sa sigurnošću znati da nas Bog gleda
na svakome mjestu.
⁵⁰Zle misli koje mu srcu dolaze
odmah o Krista smrskati
i duhovnom ih starješini očitovati.

⁵¹Svoja usta čuvati od neispravnih
i opakih riječi.
⁵²Ne voljeti mnogo govoriti.
⁵³Ne govoriti isprazne
ni smiješne riječi.
⁵⁴Ne voljeti mnogo se i neumjesno smijati.
⁵⁵Sveta čitanja rado slušati.
⁵⁶Na molitvu se često prostirati.
⁵⁷Svoje prijašnje grijeha
sa suzama i s uzdasima
u molitvi dnevno Bogu ispovijedati.
⁵⁸Od tih se grijeha ubuduće popravljati.

⁵⁹Požudama tijela ne ugađati.
⁶⁰Vlastitu volju mrziti.
⁶¹Zapovijedi opata u svemu slušati,
pa makar on, što nek se ne dogodi,
drugačije činio;
sjećajući se one Gospodnje zapovijedi:
Činite što vam kažu,
ali što oni čine, vi nemojte činiti.
⁶²Ne željeti da nas zovu svetima
prije nego jesmo,
već najprije to budimo
da bi se to s više istine moglo reći.
⁶³Zapovijedi Božje svakodnevno
djelima izvršavati,
⁶⁴čistoću ljubiti,
⁶⁵nikoga ne mrziti,
⁶⁶ljubomoru ne gajiti ,

22. I.
23. V.
22. IX.

24.I.
25. V.
24. IX.

⁶⁷po zavisti ne postupati,
⁶⁸prepirke ne voljeti,
⁶⁹od uznositosti bježati.

⁷⁰Starije poštivati,

⁷¹mlađe ljubiti.

⁷²U ljubavi Kristovoj za neprijatelje moliti,

⁷³sa zavađenim se

prije zalaska sunca pomiriti.

⁷⁴I nadu u Božje milosrđe nikada ne gubiti.

⁷⁵Eto, to su pomagala duhovnog umijeća.

⁷⁶Ako se budemo njima

danju i noću neprestano služili

i na sudnjem ih danu vratili,

Gospodin će nam dati onu nagradu

koju je sam obećao:

⁷⁷*Što oko ne vidje i uho ne ču,*

to pripravi Bog onima koji ga ljube.

⁷⁸A radionica pak,

u kojoj ćemo sve to marljivo vršiti,

jesu samostanska odvojenost

i stalnost u zajednici.

24. I.

25. V.

24. IX.

5. POGLAVLJE

O POSLUŠNOSTI

¹Prvi je korak poniznosti poslušnost bez otezanja. ²Ona dolikuje onima kojima ništa nije draže od Krista. ³Zbog svete službe što su je zavjetovali, ili od straha pred paklom, ili radi slave vječnog života ⁴čim starješina nešto naredi, oni ne znaju ni za kakvo oklijevanje već to izvrše kao da je božanska zapovijed. ⁵O takvima Gospodin kaže: *Čim uhom čuje, on me posluša.* ⁶Slično kaže i učiteljima: *Tko vas sluša, mene sluša.* ⁷Takvi, dakle, sve svoje ostavljajući odmah i svoju napuštajući volju, ⁸smjesta ispražnjenih ruku i svoj posao ostavljajući nedovršenim, spremnim se korakom poslušnosti žure

25. I.

26. V.

25. IX.

djelom izvršiti glas onoga koji zapovijeda. ⁹I kao u jednom te istom trenutku, brzinom zbog straha Božjega, odmah slijedi oboje zajedno: izrečena zapovijed učitelja i izvršen čin učenika. ¹⁰Njih na to goni čežnja za vječnim životom. ¹¹Zato su izabrali tijesan put za koji Gospodin kaže: *Tijesan je put koji vodi u život.* ¹²Oni ne žive po vlastitoj zamisli, ne slijede ono što požele i što im godi, nego hode prema odluci i zapovijedi drugoga; žive u samostanu i žele imati opata nad sobom.

¹³Bez sumnje dotični slijede Gospodnju izreku: *Sidoh s neba ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla.*

26. I.
27. V.
26. IX.

¹⁴No ta je poslušnost samo onda Bogu ugodna i ljudima mila, kad se zapovijed ne izvršava bezvoljno ni mlitavo, ni sa zakašnjenjem ni mrmljanjem, ili čak s izričitim prigovaranjem; ¹⁵jer posluh izvršen starješini iskazuje se Bogu. On je naime rekao: *Tko vas sluša, mene sluša.*

¹⁶Učenici moraju vedra duha slušati jer *Bog ljubi vesela darivatelja.* ¹⁷Ako učenik poslušna nerado i mrmlja ne samo ustima već i u srcu, ¹⁸sve i da izvrši nalog, neće biti po volji Bogu koji gleda u srce onoga koji mrmlja. ¹⁹Za takvo djelo dotični neće dobiti nikakve nagrade, štoviše, zaslužiti će kaznu za mrmljanje ako ne dade zadovoljštinu i ne popravi se.

6. POGLAVLJE

O ŠUTLJIVOSTI

27. I.
28. V.
27. IX.

¹Činimo što kaže prorok: *Odlučio sam: Čuvat ću put svoj da ne sagriješim jezikom; postavih stražu svojim ustima. Zamukoh, ukrotih se, mučah i o dobru.* ²Ovdje prorok pokazuje da ponekad treba iz ljubavi prema šutljivosti odustati od dobrih razgovora, pa toliko više moramo izbjegavati zlo govorenje radi kazne za grijeh.

³Zato, zbog važnosti šutnje, savršenim se učenicima rijetko dopušta da govore, pa radilo se i o dobrim, svetim i

poučnim besjedama. ⁴Pisano je naime: *Obilje riječi ne biva bez grijeha.* ⁵I na drugom mjestu: *Smrt i život u vlasti su jezika.* ⁶Govoriti, naime, i poučavati dolikuje učitelju, a učeniku se pristoji šutjeti i slušati.

⁷Stoga, ako tko želi starješinu nešto pitati, učinit će to posve ponizno i s poštovanjem. ⁸A cerekanje, isprazno brbljanje i sve što navodi na smijeh odbacujemo i osuđujemo zauvijek i na svakom mjestu; te ne dopuštamo da učenik otvara usta za slične riječi.

7. POGLAVLJE

O PONIZNOSTI

¹Braćo, božansko nam Pismo dovikuje: *Svaki koji se uzvišuje bit će ponižen, a koji se ponizuje bit će uzvišen.* ²Tim nam riječima pokazuje da je svako uzdizanje neka vrsta oholosti. ³Od toga se prorok čuva kad kaže: *Gospodine, moje se srce nije uzvisilo niti se moje oči uznijele; ne idem za stvarima velikim, ni za čudima što su iznad mene.* ⁴Što pak onda? *Ako nisam mislio ponizno, ako se duh moj uzoholio, kao dojenčetu odbijenu od matere svoje, tako vraćaš duši mojoj.*

28. I.
29. V.
28. IX.

⁵Zato, braćo, ako želimo doći k vrhuncu savršene poniznosti i brzo dospjeti do onog nebeskog uzvišenja do kojeg se dolazi poniznošću sadašnjeg života, ⁶onda moramo djelima, prema gore usmjerenima, postaviti one ljestve što su se pokazale Jakovu u snu kad je vidio kako anđeli po njima silaze i uzlaze. ⁷Nedvojbeno je da to silaženje i uspinjanje za nas nema nikakva drugog značenja nego da se ohološću silazi, a poniznošću uzlazi.

⁸A te postavljene ljestve su naš život na ovom svijetu što nam ga Gospodin po poniznosti srca uspravlja prema nebu ako smo ponizna srca. ⁹Kažemo da su strane tih ljestava naše tijelo i naša duša, a božanski je poziv u strane ljestava

ugradio razne stupnjeve poniznosti i stege kojima nam se valja penjati.

29. I. ¹⁰Prvi je stupanj poniznosti onaj u kome čovjek uvijek ima
30. V. pred očima strah Božji i pomno se čuva da to ne zaboravi.
29. IX. ¹¹Stalno se sjeća svih Božjih zapovijedi i u svom srcu neprestano razmišlja kako će oni koji prezru Boga gorjeti zbog svojih grijeha u paklu, dok je onima koji se boje Boga pripremljen vječni život; ¹²i čuvajući se u svako doba grijeha i mana mišljenja, jezika, ruku, nogu i samovolje, ali i žudnji tijela, ¹³nek bude svjestan da Bog svakog časa s neba na njega gleda, te da Božje oko prati njegovo ponašanje na svakom mjestu i da ga anđeli o tome stalno izvješćuju. ¹⁴Na to nas upućuje prorok i pokazuje da je Bog uvijek nazočan u našim mislima jer veli: *Bog proniče srca i bubrege.* ¹⁵I opet: *Gospodin poznaje misli ljudske.* ¹⁶Kaže i ovo: *Izdaleka ti već misli moje poznaješ.* ¹⁷I još: *Misao je ljudska otkrita tebi.* ¹⁸A da bi savjesno nadzirao svoje zle misli, vrijedan brat treba u svom srcu stalno ponavljati: *Onda sam besprijekoran pred njim, kad se čuvam svoje zloće.*

30. I. ¹⁹Vršiti vlastitu volju zabranjuje nam Pismo kad kaže: *Ne idi za svojom voljom.* ²⁰Isto tako zazivamo Boga u Molitvi da se volja njegova u nama vrši. ²¹S pravom nas, dakle, uči da ne vršimo svoju volju i da se čuvamo onoga što kaže Pismo: *Neki putovi čovjeku izgledaju pravi, a na kraju vode na dno pakla;* ²²isto se tako trebamo bojati riječi koja je zapisana o nemarnima: *Pokvariše se i u svojim požudama postadoše ogavni.*

²³Zato vjerujemo da su i žudnje našega tijela uvijek očite Bogu, kad prorok kaže Gospodinu: *Sve su moje želje pred tobom.* ²⁴Čuvajmo se, dakle, zlih želja jer na pragu užitka vreba smrt. ²⁵Stoga nam Pismo naređuje: *Ne idi za svojim strastima.*

31. I. ²⁶Ako, dakle, oči Gospodinove budno motre dobre i zle, ²⁷te
1. VI. *Gospodin s neba gleda na sinove ljudske da vidi ima li tko razuman*
1. X. *Boga da traži,* ²⁸i kad anđeli, koji su nam dodijeljeni, svakodnevno Gospodinu, danju i noću, prenose sve naše ponašanje, ²⁹onda se moramo svakog trenutka čuvati da nas ne bi Bog

bilo kada, kako Prorok kaže u psalmu, *ugledao zlu sklone i nekorisne*.³⁰ I ako nam oprašta u ovom životu, jer je milostiv i iščekuje naše obraćenje na bolji život, to je zato da nam ne bi jednom rekao: *Sve si to činio, a ja sam šutio*.

³¹Drugi je stupanj poniznosti kada tko ne ljubi svoju volju i ne uživa u ispunjavanju svojih želja, ³²nego djelima slijedi glas Gospodina koji kaže: *Sidoh s neba ne da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla*.³³ Isto tako piše: „Samovolja donosi kaznu, a kroćenje pribavlja krunu.“

1. II.
2. VI.
3. X.

³⁴Treći je stupanj poniznosti kad se tko iz ljubavi prema Bogu u svemu podvrgava starješini u savršenom posluhu. Na taj način nasljeđuje Gospodina o kome Apostol kaže: *Postade poslušan do smrti*.

2. II.
3. VI.
3. X.

³⁵Četvrti je stupanj poniznosti ako tko u poslušnosti, makar mu se zapovjedi nešto teško i odbojno, ili mu se nanose nepravde, u šutnji svjesno prigrlji strpljivost³⁶ i, podnoseći to, ne sustaje i ne odstupa, jer Pismo kaže: *Tko ustraje do kraja, taj će se spasiti*.³⁷ I još: *Čvrsto nek bude srce tvoje i izdrži kušnju Gospodnju*.³⁸ A da pokaže kako onaj koji je vjeran mora za Gospodina podnositi sve pa i protivštine, Pismo u ime svih koji trpe govori: *Zbog tebe nas ubijaju svaki dan, i mi smo im ko ovce za klanje*.³⁹ No budući da se sigurno nadaju božanskoj nagradi s veseljem kažu: *U svemu tome pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi*.⁴⁰ Na drugom još mjestu Pismo veli: *Iskušavao si nas, Bože, očistio si nas ognjem kao što se čisti srebro. Pustio si da padnemo u zamku, položio si nevolje na naša leđa*.

3. II.
4. VI.
4. X.

⁴¹I da pokaže kako moramo biti pod vlašću starješine, dodaje: *Postavio si ljude na naše glave*.⁴² A ispunjavajući Gospodnju zapovijed o strpljivosti u protivštinama i nepravdama, udare li ih po jednom obrazu, oni mu okrenu i drugi, a onome tko im otimlje donju odjeću prepuštaju i gornju; ako su prisiljeni ići jednu milju, pođu dvije.⁴³ Poput apostola Pavla podnose lažnu braću i blagoslivlju one koji ih proklinju.

4. II ⁴⁴Peti je stupanj poniznosti kad se opatu ponizno otkriva-
5. VI. ju sve zle misli koje mu nadolaze u srce i ne skriva zlo što ga
5. X. je potajno učinio. ⁴⁵Na to nas potiče Pismo riječima: *Otkrivaj*
Gospodinu putove svoje i u njega se uzdaj. ⁴⁶Isto tako veli: *Ispovi-*
jedajte se Gospodinu jer je dobar, jer je vječno milosrđe njegovo. ⁴⁷I
Prorok kaže: *Griješ svoj tebi priznah i krivnju svoju ne skrivah.*
⁴⁸*Rekoh: Priznat ću Gospodinu krivnje svoje, i ti si oprostio zloću*
moga srca.

5. II. ⁴⁹Šesti je stupanj poniznosti ako se monah zadovoljava
6. VI. najmanjim i najgorim te pri svakom dobivenom nalogu drži
6. X. sebe slabim i nevrijednim radnikom, ⁵⁰govoreći sam sebi s
Prorokom: *Poništen sam i bez razbora, ko živinče pred tobom, ali*
sam uvijek s tobom.

6. II ⁵¹Sedmi je stupanj poniznosti u tome da se tko priznaje,
7. VI. ne samo jezikom, nižim i nevrednijim od sviju, nego je u to
7. X. uvjeren i u dubini svoga srca, ⁵²pa ponizno govori s Proro-
kom: *A ja, crv sam, a ne čovjek, ruglo ljudi i naroda prezir.* ⁵³*Uzdi-*
goh se pa sam ponižen i zasramljen. ⁵⁴I opet: *Dobro mi je što sam*
ponižen da bih naučio tvoja pravila.

7. II. ⁵⁵Osmi je stupanj poniznosti kada monah ne čini ništa
8. VI. drugo osim onoga na što ga potiču zajedničko samostansko
8. X. pravilo i primjeri starijih.

8. II. ⁵⁶Deveti je stupanj poniznosti kad monah obuzdava jezik
9. VI. u govorenju i vjeran šutljivosti ne govori dok ga ne pitaju.
9. X. ⁵⁷Pismo, naime, kaže da *obilje riječi ne biva bez grijeha,* ⁵⁸i da se
brbljav čovjek neće održati na zemlji.

9. II. ⁵⁹Deseti je stupanj poniznosti ne biti brz ni spreman na
10. VI. smijeh, jer je pisano: *Bezumni u smijehu uzdiže svoj glas.*
10. X.

⁶⁰Jedanaesti je stupanj poniznosti kad monah govori krot-
ko i bez smijeha, s poniznom ozbiljnošću; rekne samo malo
i to pametnih riječi, bez vike, ⁶¹kako negdje piše: „Mudrac se
prepoznaje po kratkoći govora.“

11. II. ⁶²Dvanaesti je stupanj poniznosti kad je monah ponizan
12. VI. ne samo u srcu, nego i kad je to očito po držanju njegova
12. X.

tijela onima koji ga vide: ⁶³kod Djela Božjeg, u bogomolji, u samostanu, u vrtu, na putu, na polju, ukratko svagdje; bilo da sjedi, hoda ili stoji pa je stalno pognute glave i pogledom prema zemlji. ⁶⁴Svakog se časa drži krivcem za svoje grijeha i zamišlja kako već stoji pred strašnim Božjim sudom. ⁶⁵Ne prestano u srcu ponavlja riječi carinika u Evandjelju koji je, pogleda oborena prema zemlji, govorio: *Gospodine, ja, grješnik nisam dostojan očiju svojih podignuti k nebu.* ⁶⁶I s Prorokom kaže: *Pognut sam i ponižen posve.*

⁶⁷Popevši se na sve te stupnjeve poniznosti, monah će odmah dospjeti do one Božje ljubavi koja, kad je *savršena, izgoni strah*; ⁶⁸po toj ljubavi sve ono što prije nije činio bez straha, sada će činiti bez ikakva napora, kao iz naravne navike; ⁶⁹ne više od straha pred paklom, već iz ljubavi prema Kristu, iz same navike činiti dobro te iz užitka u krepostima. ⁷⁰To će se Gospodin udostojati očitovati na svom radniku, očišćenu od mana i grijeha, po Duhu Svetom.

12. II.
13. VI.
13. X.

8. POGLAVLJE

BOŽANSKA SLUŽBA U NOĆI

¹U zimsko doba, to jest od početka studenoga do Uskrsa, prema razumnom prosuđivanju, ustajanje je o osmom času noći. ²Tako braća mogu počivati malo više od pola noći i tada odmoredni ustati. ³Vrijeme što preostaje poslije Bdjenja, braći kojoj treba još nešto od psalama ili čitanja usvojiti, neka ovo vrijeme za to iskoriste.

13. II.
14. VI.
14. X.

⁴Od Uskrsa do spomenutog početka studenoga vrijeme ustajanja se raspoređuje tako da nakon Bdjenja i kratke stanke, za koje braća mogu izići zbog naravnih potreba, odmah slijedi Jutarnja koju valja slaviti o svanuću.

9. POGLAVLJE

BROJ PSALAMA KOD NOĆNIH ČASOVA

14. II. ¹U spomenuto zimsko doba najprije se tri puta govori
15. VI. redak: *Otvori, Gospodine, usne moje, i usta će moja navješćivati*
15. X. *hvalu tvoju.* ²Zatim slijedi treći psalam i *SLAVA*. ³Nakon toga
devedeset četvrti psalam, otpjevan s antifonom ili bez nje.
⁴Slijedi himan, a zatim šest psalama s antifonama.

⁵Kad je to otpjevano i redak izgovoren, opat blagoslovi; tada svi posjedaju na klupe, a braća naizmjenice čitaju iz knjige na štioniku tri čitanja, između kojih se pjevaju tri otpjeva. ⁶Dva se otpjeva reknu bez *SLAVA*, a poslije trećega čitanja pjevač doda *SLAVA*. ⁷Čim pjevač započne, odmah svi ustanu sa svojih sjedala, u znak časti i poštovanja Svetomu Trojstvu. ⁸Kod Bdjenja se čitaju božanske knjige Staroga i Novoga zavjeta, a i njihova tumačenja što su ih napisali priznati i pravovjerni katolički Oci.

⁹Nakon ta tri čitanja s njihovim otpjevima, slijedi ostalih šest psalama koji se pjevaju s *ALELUJA*. ¹⁰Zatim slijedi čitanje iz Apostola, što se govori napamet, redak i litanjska prošnja, to jest *KYRIE ELEISON*. ¹¹I tako se završi noćno Bdjenje.

10. POGLAVLJE

NOĆNO BDJENJE U LJETNO DOBA

15. II. ¹Od Uskrsa do početka studenoga zadržava se čitav gore
16. VI. navedeni broj psalama. ²Zbog kratkoće noći izostavljaju se
16. X. čitanja iz knjige, a umjesto ta tri čitanja govori se napamet
jedno iz Staroga zavjeta, a zatim slijedi kratki otpjev. ³Sve
drugo se obavi kako je već rečeno, to jest kod noćnog Bdjenja broj psalama nikad ne smije biti manji od dvanaest, ne ubrajajući u to treći i devedeset četvrti psalam.

SLAVLJENJE BDJENJA NEDJELJOM

¹Nedjeljom se za Bdjenje ustaje ranije. ²To se Bdjenje održava sljedećim rasporedom: moli se kako smo već odredili, šest psalama i redak; zatim svi pravilno prema svome redosljedu posjedaju na klupe te se čitaju iz knjige, kako smo gore rekli, četiri čitanja s njihovim otpjevima. ³Samo na kraju četvrtog otpjeva pjevač kaže *SLAVA* i čim je započne pjevati, svi iz poštovanja odmah ustanu.

16. II.
17. VI.
17. X.

⁴Poslije tih čitanja slijedi po redu drugih šest psalama, kao i prije s antifonama i retkom. ⁵Zatim se opet čitaju četiri druga čitanja s njihovim otpjevima, istim redom kao i prije. ⁶Potom se mole tri hvalospjeva iz Proroka, što ih odredi opat; ti se hvalospjevi pjevaju s *ALELUJA*. ⁷Pošto je izrečen redak i opat dao blagoslov, čitaju se četiri daljnja čitanja iz Novoga zavjeta, istim redom kao prije. ⁸Poslije četvrtog otpjeva opat započne himan *TEBE BOGA HVALIMO*. ⁹Zatim pročita odlomak iz Evandjelja, a za to vrijeme svi stoje sa strahopoštovanjem. ¹⁰Pročitavši ga svi odgovore *AMEN*, a opat odmah nastavi s himnom *TEBI DOLIKUJE HVALA*. Poslije blagoslova počinje Jutarnja.

¹¹Tog se rasporeda kod Bdjenja valja pridržavati nedjeljom u svako doba godine, jednako ljeti i zimi. ¹²Kad bi se slučajno - što neka nikad ne bude - kasno ustalo, onda se moraju skratiti čitanja i otpjevi. ¹³Valja se svakako čuvati da se to ne dogodi; ako se ipak dogodi, neka onaj, čijim se nemarom to zbilo, dade za to u bogomolji odgovarajuću zadovoljštinu Bogu.

12. POGLAVLJE

KAKO SE SLAVI JUTARNJA

17. II. ¹Za Jutarnju nedjeljom pjeva se najprije šezdeset šesti psalam, bez antifone i po redu. ²Zatim se govori pedeseti psalam s *ALELUJA*. ³Onda sto sedamnaesti i šezdeset drugi; ⁴slijedi: hvalospjev, pohvalni psalmi, čitanje iz Otkrivenja napamet, otpjev, himan, redak, hvalospjev iz Evandjelja i litanija; i time se završi.

13. POGLAVLJE

KAKO SE JUTARNJA OBAVLJA U OBIČNE DANE

18. II. ¹U obične se dane Jutarnja slavi ovako: ²moli se šezdeset
19. VI. šesti psalam bez antifone, malo otežući, kao nedjeljom, tako
19. X. da svi stignu na pedeseti psalam, koji se govori s antifonom.
³Zatim se po običaju mole dva sljedeća psalma, naime: ⁴ponedjeljkom peti i trideset peti, ⁵utorkom četrdeset drugi i pedeset šesti, ⁶srijedom šezdeset treći i šezdeset četvrti, ⁷četvrtkom osamdeset sedmi i osamdeset deveti, ⁸petkom sedamdeset peti i devedeset prvi, ⁹a subotom sto četrdeset drugi i hvalospjev iz Ponovljenog zakona, koji se dijeli na dvije *SLAVE*. ¹⁰Na druge, naime, dane svakog se dana pjeva odgovarajući hvalospjev iz Proroka, kako je običaj u Rimskoj crkvi. ¹¹Zatim slijede pohvalni psalmi, jedno čitanje iz Apostola napamet, otpjev, himan, redak, hvalospjev iz Evandjelja i litanija. Time se Jutarnja završi.
19. II. ¹²Služba Jutarnje i Večernje ni u kojem se slučaju ne smije
20. VI. završiti a da starješina na koncu ne izgovori cijelu Gospodnju
20. X. molitvu tako da je svi čuju, zbog trnja sablazni koje običava niknuti. ¹³Time što su pozvani obećanjem molitve: *Otpusti nam kako i mi otpuštamo*, očiste se od takve mane. ¹⁴Na svršetku drugih časova glasno se rekne samo svršetak te molitve, tako da svi odgovore: *Nego izbavi nas oda zla*.

14. POGLAVLJE

KAKO SE BDJENJE OBAVLJA NA BLAGDANE SVETACA

¹Na blagdane svetaca i na sve svetkovine Bđenje se obavlja onako kako smo odredili za nedjelje, ²osim što se uzimaju psalmi, antifone i čitanja vlastita blagdanu; ali sve je prema gore navedenom redosljedu.

20. II.
21. VI.
21. X.

15. POGLAVLJE

U KOJE SE VRIJEME PJEVA ALELUJA

¹Od svetog se Uskrsa do Pedesetnice *ALELUJA* pjeva neprekidno, kako kod psalama tako i kod otpjeva. ²Od Pedesetnice do početka korizme *ALELUJA* se pjeva svake noći kod šest posljednjih psalama noćne službe. ³Svake pak nedjelje izvan korizme s *ALELUJA* se pjevaju hvalospjevi, Jutarnja, Prvi, Treći, Šesti i Deveti čas, a Večernja s antifonom. ⁴Otpjevi se, međutim, nikada ne pjevaju s *ALELUJA*, osim od Uskrsa do Pedesetnice.

21. II.
22. VI.
22. X.

16. POGLAVLJE

KAKO SE BOŽANSKO DJELO OBAVLJA DANJU

¹Kao što kaže Prorok: *Sedam puta na dan tebe hvalim*. ²Taj posvećeni broj sedam ispunjavamo tako da dužnosti svoje službe obavljammo Jutarnjom, Prvim, Trećim, Šestim i Devetim časom, Večernjom i Povečerjem; ³jer o tim molitvenim dnevnim časovima Prorok veli: *Sedam puta na dan tebe hvalim*. ⁴O slavljenju noćnoga Bđenja taj isti Prorok kaže: *O ponoći ustajem da te slavim*.

22. II.
23. VI.
23. X.

⁵U te, dakle, sate slavimo svoga Stvoritelja zbog *njegovih pravednih odluka*, to jest Jutarnjom, Prvim, Trećim, Šestim i Devetim časom, Večernjom i Povečerjem; a ustajemo i noću da ga slavimo.

17. POGLAVLJE

KOLIKO SE PSALAMA PJEVA KOD TIH ČASOVA

23. II. ¹Za slavlja Bdjenja i Jutarnje već smo odredili poredak
24. VI. psalama, a sad ga ustanovimo za sljedeće molitvene časove.
24. VII.

²Za Prvi čas se mole tri psalma, svaki posebno, dakle ne s jednim *SLAVA*: ³prije početka psalama rekne se redak: *BOŽE, U POMOĆ* i himan toga Časa. ⁴Poslije tih triju psalama govori se samo jedno čitanje, redak, *KYRIE ELEISON* i otpust.

⁵Po istom se rasporedu slavi Treći, Šesti i Deveti čas, to jest, redak, himan toga Časa, po tri psalma, čitanje, redak, *KYRIE ELEISON* i otpust. ⁶Ako je zajednica brojnija, ti se psalmi pjevaju s antifonama, a ako je manja, bez prekida.

⁷Slavlje Večernje sadrži četiri psalma s antifonama. ⁸Poslije tih psalama je čitanje, zatim otpjev, himan, redak, hvalospjev iz Evandjelja, litanija i Gospodnja molitva kao otpust.

⁹Za Povečerje se mole tri psalma koji se govore bez predavanja, bez antifone. ¹⁰Zatim slijedi himan tog Časa, Čitanje, redak, *KYRIE ELEISON* i na svršetku blagoslov.

18. POGLAVLJE

KOJIM SE REDOM MOLE PSALMI

24. II. ¹Najprije se rekne redak: *BOŽE, U POMOĆ MI PRITECI; GOSPO-*
25. VI. *DINE, POHITI DA MI POMOGNEŠ*, zatim *SLAVA* i himan toga Časa.
25. X.

²Nedjeljom za Prvi čas slijede četiri odlomka sto osamnaestog psalma. ³Za druge časove, naime za Treći, Šesti i Deve-

ti, govore se po tri odlomka navedenoga sto osamnaestog psalma. ⁴Za Prvi čas ponedjeljkom mole se tri psalma, naime prvi, drugi i šesti. ⁵Tako se za Prvi čas govore svakog dana po redu do nedjelje tri psalma do devetnaestog, pri čemu se deveti i sedamnaesti dijele na dva odlomka. ⁶Tako nedjeljom Bdjenje uvijek počinje dvadesetim psalmom. ⁷

Za Treći, Šesti i Deveti čas ponedjeljkom se govori onih preostalih devet odlomaka sto osamnaestog psalma. ⁸Na taj se način cijeli sto osamnaesti psalam izmoli u ta dva dana, naime u nedjelju i ponedjeljak. ⁹U utorak se za Treći, Šesti i Deveti čas govore po tri psalma, od sto devetnaestog do sto dvadeset sedmog, dakle devet psalama. ¹⁰Ti se psalmi ponavljaju kod dotičnih časova uvijek na isti način sve do nedjelje, a nepromijenjen ostaje u sve te dane i raspored himana, čitanja i redaka. ¹¹Tako će se nedjeljom uvijek započeti sto osamnaestim psalmom.

¹²Za Večernju se svakodnevno pjevaju četiri psalma. ¹³Ti psalmi počinju sa sto devetim i nastavljaju se sve do sto četrdeset sedmog. ¹⁴Izuzimaju se oni psalmi koji su već odvojeni za druge časove, naime od sto sedamnaestog do sto dvadeset sedmog, nadalje sto trideset treći i sto četrdeset drugi. ¹⁵Svi se ostali pjevaju kod Večernje. ¹⁶Kako pri tom nedostaju tri psalma, podijele se oni duži, naime sto trideset osmi, sto četrdeset treći i sto četrdeset četvrti. ¹⁷Sto šesnaesti se zbog kratkoće spaja sa sto petnaestim.

¹⁸Time je određen raspored psalama kod Večernje, a sve ostalo, i to, čitanja, otpjev, himan, redak i hvalospjev, obavlja se kako je gore određeno. ¹⁹Kod Povečerja se svakodnevno ponavljaju isti psalmi, naime četvrti, devetnaesti i sto trideset treći.

²⁰Tako je određen raspored moljenja psalama preko dana. ²¹Svi ostali psalmi nek se jednako razdijele na sedam Bdjenja, i to tako da se duži psalmi tako podijele da svakoj noći dopadne dvanaest psalama.

²²Osobito želimo napomenuti da onaj kojem se ova raspodjela psalama ne sviđa sastavi drugi raspored, ako ga drži boljim; ²³samo neka svakako pazi da se tjedno uzme čitav psaltir od sto pedeset psalama i da se on uvijek iznova započne kod nedjeljnog Bdjenja. ²⁴Monasi, naime, koji tjedno ne izmole čitav psaltir i uobičajene hvalospjeve, pokazuju da vrlo nemarno vrše svoju službu, ²⁵kad čitamo da su naši sveti Oci izvršavali u jednom danu ono što bismo mi nemarni morali obavljati barem tjedno.

19. POGLAVLJE

O PONAŠANJU KOD PJEVANJA PSALAMA

25.II. ¹Vjerujemo da je Bog svagdje nazočan i da *oči Gospodnje*
26. VI. *na svakom mjestu budno motre dobre i zle.* ²Bez sumnje mora-
26. X. *mo to još čvršće nego inače vjerovati kad sudjelujemo kod*
Djela Božjega. ³Zato se stalno podsjećamo na ono što kaže
Prorok: *Služite Gospodinu sa strahom.* ⁴I: *Pjevajte mudro.* ⁵I još:
Pred licem anđela pjevam tebi.

⁶Razmišljajmo, dakle, kakvi moramo biti pred licem Boga i njegovih anđela, ⁷te se kod pjevanja psalama tako vladajmo da se naš duh slaže s našim glasom.

20. POGLAVLJE

O SMJERNOSTI KOD MOLITVE

26. II. ¹Ako ljudima na visoku položaju podnosimo neku molbu,
27. VI. *to se ne usuđujemo nego s poniznošću i smjernošću.* ²Koliko
27. X. *više dolikuje sa svom poniznošću i čistom pobožnošću mol-*
bom obraćati se Gospodu Bogu svega stvorenoga.

³I valja nam znati da ćemo biti uslišani ne zbog mnoštva riječi, već zbog čista srca i skrušenih suza. ⁴Neka stoga mo-

litva bude kratka i čista, osim ako nas nadahnuće božanske milosti ne potakne da je produžimo.

⁵Molitva pak u zajednici nek uvijek bude kratka i čim starješina dadne znak, svi će zajedno ustati.

21. POGLAVLJE

SAMOSTANSKI DEKANI

¹Ako je zajednica veća, iz nje se izaberu braća dobra glasa i sveta života te se postave za dekane. ²Oni u svemu vode brigu za svoje dekanije u suglasnosti s Božjim zapovijedima i nalogima svog opata. ³Za dekane se izaberu braća s kojima opat može pouzdano podijeliti svoj teret. ⁴I ne izabiru se po redosljedu, nego po primjernom životu i razboritom znanju.

27. II.
28. VI.
28. X.

⁵Kad neki dekan, nadut možda ohološću, zasluži ukor, neka bude opomenut jedan, dva i tri puta; ako se ne htjedne popraviti, nek se smijeni ⁶i na njegovo mjesto postavi drugi koji je dostojan.

⁷To isto određujemo i za priore.

22. POGLAVLJE

O SPAVANJU MONAHA

¹Svatko spava u posebnoj postelji. ²Neka po opatovoj odredbi dobije posteljinu kakva odgovara monaškom načinu života. ³Ako je moguće, svi spavaju u jednoj prostoriji; ako zbog velikog broja to ne ide, spavaju po deset ili dvadeset sa starješinama koji se za njih brinu.

28. II.
29. VI.
29. X.

⁴U spavaonicama svjetiljka stalno gori sve do jutra. ⁵Nek spavaju odjeveni i opasani pasom ili uzicom. Kad spavaju, ne smiju o boku imati svoje nožice da se ne bi slučajno u snu

ozlijedili. ⁶Monasi su tako uvijek spremni; čim se dade znak, bez oklijevanja ustaju i međusobno se požuruju na Djelo Božje, ali posve ozbiljno i čedno. ⁷Mlađa braća nemaju postelje jedan uz drugoga, nego između starijih. ⁸Kod ustajanja na Djelo Božje neka se međusobno umjereno bodre, tako da pospanci ne bi imali izgovora.

23. POGLAVLJE

O IZOPĆENJU ZA POGREŠKE

(29. II) ¹Ako je neki brat buntovan, neposlušan ili ohol, ili mrmlja, ili se usprotivi kojoj točki svetog Pravila ili nalogima starješina i time pokaže da to prezire, ²neka ga njegovi starješine opomenu, prema Gospodnjoj zapovijedi, jedanput i dvaput potajno. ³Ako se ne popravi, neka ga javno ukore pred svima. ⁴Ne popravi li se ni tada, nek se kazni izopćenjem, ako je svjestan težine te kazne. ⁵Ako li pak toga nije svjestan, neka se podvrgne tjelesnoj kazni.

24. POGLAVLJE

NAČIN IZOPĆENJA

1. III. ¹Način izopćenja i uopće kazne mora biti u skladu sa stupnjem pogreške. ²O težini pogreške prosuđuje opat.

1. VII.
31. X.

³Ako neki brat pogriješi u nečem lakšem, nek mu se uskrati sudjelovanje kod stola. ⁴Za onoga kojemu je uskraćeno dioništvo kod stola vrijedi ova odredba: u bogomolji ne smije započinjati psalme ni antifone, niti što čitati, dok ne da zadovoljštinu. ⁵Svoj obrok dobiva nasamo, poslije obroka braće; ⁶ako, na primjer, braća blaguju o šestom času, taj će brat o devetom; ako braća o devetom, onda će on navečer, ⁷dok ne dobije oproštenje nakon odgovarajuće zadovoljštine.

25. POGLAVLJE

O TEŽIM POGREŠKAMA

¹Onaj brat koji je pogriješio u nečem težem, nek se istodobno isključi od stola i iz bogomolje. ²Ni jedan brat se ne smije s njim ni družiti ni razgovarati. ³Sam nek obavlja posao koji mu se naloži da ostane u žalosti pokore; i neka razmišlja o strašnoj osudi Apostola koji kaže: *4Neka se takav preda sottoni na propast tijela, da bi se spasio duh u dan Gospodina Isusa.* ⁵Jelo mu se daje napose, u onoj količini i u ono vrijeme kako opat za njega drži prikladnim. ⁶Neka ga u prolazu nitko ne blagoslivlje, niti se blagoslivlje hrana što mu se daje.

2. III.
2. VII.
1. XI.

26. POGLAVLJE

O ONIMA KOJI SE BEZ OVLASTI DRUŽE S IZOPĆENIMA

¹Ako se neki brat usudi bez opatove ovlasti na bilo koji način družiti s izopćenim bratom, s njime govoriti ili mu štogod priopćiti, ²pogađa ga ista kazna izopćenja.

3. III.
3. VII.
2. XI.

27. POGLAVLJE

KAKO SE OPAT MORA SKRBITI ZA IZOPĆENE

¹Sa svom brižljivošću opat se mora skrbiti za braću koja su pogriješila, jer *ne trebaju zdravi liječnika nego bolesni.* ²Zato se treba poput iskusna liječnika poslužiti svim sredstvima: neka im pošalje senpekte, to jest stariju i mudru braću ³koja će kolebljiva brata kao potajice hrabriti i poticati na poniznu zadovoljštinu; neka ga tješe *da ga pretjerana žalost ne shrva,* ⁴nego kako kaže Apostol: *Valja mu iskazivati ljubav;* i neka svi mole za njega.

4. III.
4. VII.
3. XI.

⁵Opat mora ulagati mnogo truda te s pomnjom i zalaganjem sve brzo poduzeti da ne izgubi nijednu od ovaca što su mu povjerene. ⁶Valja mu znati da je preuzeo skrb za bolesne duše, a ne samovlast nad zdravima. ⁷I nek se boji prijetnje što ju je Bog izrekao preko Proroka: *Što vam je izgledalo jako, uzeli ste sebi, a što je bilo slabo, to ste odbacili.* ⁸Isto tako neka se ugleda na blagi primjer Dobroga Pastira koji je ostavio devedeset i devet ovaca u gori i uputio se da potraži jednu izgublenu. ⁹I toliko se smilovao njezinoj iznemoglosti da se udostojao podići je na svoja sveta ramena i tako je vratio k stadu.

28. POGLAVLJE

O ONIMA KOJI SE UNATOČ ČEŠĆIM OPOMENAMA NA POPRAVLJAJU

5. III. ¹Ako je neki brat bio češće ukoren zbog bilo kakva prijestupa, pa čak i izopćen, a ipak se nije popravio, neka se na nj primijeni oštriji postupak, to jest, neka se podvrgne kazni šibanja. ²Ne popravi li se ni tako, ili čak nastoji - što neka nikad ne bude - nadut ohološću braniti svoje ponašanje, nek opat tada postupi kao iskusan liječnik. ³Pošto je upotrijebio sva sredstva: obloge i mazanja nagovaranjem, ljekarije božanskoga Pisma, a kao krajnje i paljenje izopćenjem i udarcima šibom, ⁴te tada uvidi da mu sve to nastojanje nije ništa pomoglo, neka onda prijeđe na još djelotvornije sredstvo: on sam i sva braća mole za njega ⁵da Gospodin, kome je sve moguće, vrati zdravlje bolesnomu bratu. ⁶Ali ako on ni na taj način ne bi ozdravio, nek opat upotrijebi nož za rezanje, kako veli Apostol: *Iskorijenite opakoga iz svoje sredine.* ⁷I još: *Ako li se nevjernik hoće odijeliti, nek se odijeli,* da ne bi jedna šugava ovca zarazila cijelo stado.

29. POGLAVLJE

TREBA LI BRAĆU KOJA SU NAPUSTILA SAMOSTAN OPET PRIMITI

¹Ako je koji brat vlastitom krivnjom izišao iz samostana pa se želi vratiti, mora ponajprije obećati da će se potpuno popraviti od one pogreške zbog koje je istupio. ²Tada neka se primi na posljednje mjesto da bi se tako iskušala njegova poniznost. ³Ako opet iziđe, neka se na isti način ponovno primi do tri puta, ali nakon toga neka znade da će mu se uskratiti bilo kakva mogućnost povratka.

6. III.
6. VII.
5. XI.

30. POGLAVLJE

KAKO SE KAŽNJAVAJU MLAĐI DJEČACI

¹Svaka dob i svaki stupanj razuma zahtijeva poseban postupak. ²Kad god, dakle, pogriješe dječaci ili mladići ili koji ne mogu pravo shvatiti koliko je teška kazna izopćenja, ³neka se kazne strogim postom ili dobro išibaju da ozdrave.

7. III.
7. VII.
6. XI.

31. POGLAVLJE

KAKAV TREBA BITI SAMOSTANSKI OPSKRBNIK

¹Za opskrbnika se samostana izabere iz zajednice onaj tko je mudar, zrela ponašanja, trijezan, da nije pohlepan na jelo, ni uznositi, ni prenađao, ni nepravedan, ni škrt, ni rasipan, ²ne go da se boji Boga i da cijeloj zajednici bude kao otac.

8. III.
8. VII.
7. XI.

³Neka vodi skrb o svima. ⁴Neka ništa ne učini bez opatove ovlasti. ⁵Neka se drži dobivenih uputa. ⁶Neka braću ne žalosti. ⁷Ako možda koji brat od njega traži nešto nerazborito, neka ga ne žalosti time da ga s prezirom odbije, nego

neka mu uvjerljivo i ponizno uskrati ono što je neprikladno tražio.

⁸Neka pazi na svoju dušu i stalno se prisjeća Apostolove riječi: *Oni koji dobro obavljaju službu, stječu častan položaj.* ⁹Neumorno će se skrbiti za bolesnike, djecu, goste i siromahе čvrsto uvjeren da će za sve njih odgovarati na sudnjem danu.

¹⁰Sve predmete i sva samostanska dobra neka smatra posvećenim oltarskim predmetima. ¹¹Neka ništa ne zanemari. ¹²Neka se ne predaje škrtosti, ali ni rasipanju ni uništavanju samostanskih dobara, nego u svemu neka postupa umjerenost, prema opatovoj ovlasti.

¹³Prije svega mora biti ponizan. Ako nekome nema što dati, neka mu pruži barem prijaznu riječ, ¹⁴kako je napisano: *Prijazna riječ je bolja od najboljeg dara.*

9. III. ¹⁵On se ima skrbiti za sve što mu opat naloži, a što mu zabrani, neće ni poduzimati. ¹⁶Braći pruža određenu mjeru jela bez ikakve nadutosti i otezanja, da se ne sablazne; neka misli na ono što po Božjoj riječi zaslužuje onaj *tko sablazni jednoga od malenih.*

¹⁷Ako je zajednica veća, dodijele mu se pomoćnici, da njihovom pomoći mirnije obavlja povjerenu mu dužnost. ¹⁸U određeno vrijeme neka se daje što valja davati i pita što se ima pitati, ¹⁹da se u kući Božjoj nitko ne smućuje ni ne žalosti.

32. POGLAVLJE

ORUĐE I OSTALE SAMOSTANSKE STVARI

10. III. ¹Samostanska dobra, kao oruđa, odijela i sve ostale stvari
10. VII. nek opat povjeri braći pouzdana života i vladanja. ²Njima po
9. XI. svome nahodjenju predaje ono na što će oni paziti i poslije

opet vratiti. ³Opat će imati popis tih predmeta da zna što izdaje i što prima kad se braća smjenjuju na dužnosti.

⁴Ako netko samostanske stvari drži nečisto i nemarno, neka se ukori. ⁵Ne popravi li se, neka se podvrgne propisanoj stezi.

33. POGLAVLJE

SMIJU LI MONASI IŠTA SVOGA IMATI

¹Nadasve se ovaj porok u samostanu mora iz korijena iščupati; ²neka se nitko ne usudi bilo što dati ili primiti bez opatova dopuštenja, ³nitko išta svoga imati, upravo nikakvu stvar: ni knjigu, ni pločice za pisanje, ni pisaljku, uopće ništa; ⁴čak ni svoga tijela ni volje nemaju u svojoj vlasti. ⁵Ali sve što je doista potrebno, nek se očekuje od oca samostana i nije dopušteno išta imati što opat nije dao ili dopustio.

11. III.
11. VII.
10. XI.

⁶Svima *neka sve bude zajedničko*, kao što je pisano, *tako da nitko ništa svojim ne naziva*, niti sebi prisvaja. ⁷Ako se ustanovi da je netko sklon tom nadasve opasnom poroku, nek se opomene jedanput i dvaput. ⁸Ne popravi li se, neka se kazni.

34. POGLAVLJE

TREBAJU LI SVI JEDNAKO DOBIVATI POTREBNO

¹Kako kaže Pismo: *Dijelilo se svakome koliko je tko trebao*. ²Time ne kažemo da zavlada osobna pristranost prema nekima - što neka nikad ne bude - nego se valja obazirati na slabosti. ³Kome je, dakle, manje potrebno, neka zahvali Bogu i neka se ne žalosti; ⁴a onaj kome je više potrebno, ponizit će se zbog svoje slabosti, a neće se uznositi iskazanim mu milosrđem; ⁵i tako će svi *udovi* biti u miru.

12. III.
12. VII.
11. XI

⁶Prije svega ne smije se ni zbog kojeg razloga, ni ikojom riječi, ni bilo kakvim znakom pojaviti porok mrmljanja. ⁷Ako se tko u tome zatekne, neka se strože kazni.

35. POGLAVLJE

TJEDNA SLUŽBA U KUHINJI

13. III. ¹Braća se poslužuju međusobno i nikoga se ne oslobađa
13. VII. te službe, osim zbog bolesti ili ako je zauzet osobito važnim
12. XI. poslom, ²jer se time stječe veća nagrada i ljubav. ³Slabijima se
dodijeli pomoć, da ne bi to činili sa žalošću. ⁴Neka svi imaju
pomoć, prema potrebama zajednice i prema mjesnim prili-
kama. ⁵Ako je zajednica veća, oskrbnik će biti izuzet od ku-
hinjske službe; isto tako, kako je rečeno, i onaj koji je zauzet
važnijim poslovima. ⁶Svi ostali se međusobno poslužuju u
ljubavi.

⁷Onaj koji završi tjednu službu, u subotu sve očisti. ⁸Neka
opere ubruse kojima braća brišu ruke i noge. ⁹Brat koji zavr-
šava tjednu službu i onaj koji je započinje, svima operu noge.
¹⁰Posuđe svoje službe vraća opskrbniku čisto i čitavo; ¹¹a on
ga opet predaje onome tko službu započinje, da zna što daje
i što prima.

¹²Braća koja obavljaju tjednu službu dobivaju uz određeni
obrok jedan sat prije jela nešto pića i kruha, ¹³da bi mogli kod
objeda braći posluživati bez mrmljanja i velikog napora. ¹⁴U
svečane dane neka ipak čekaju do završne molitve.

14. III. ¹⁵Braća koja započinju ili završavaju tjednu službu u bo-
14. VII. gomolji se odmah poslije Jutarnje pred svima duboko naklo-
13. XI. ne i preporuče u molitve. ¹⁶Onaj tko je završio tjednu službu,
govori ovaj redak: *Blagoslovljen si, Gospodine Bože, jer si mi po-
mogao i utješio me.* ¹⁷Taj redak izgovara tri puta, zatim prima
blagoslov kojim mu služba završava, a poslije njega onaj što
započinje rekne: *Bože, u pomoć mi priteci; Gospodine, pohiti da*

mi pomogneš. ¹⁸To isto svi ponove tri puta, a on primi blagoslov i stupi u službu.

36. POGLAVLJE

O BOLESNOJ BRAĆI

¹Prije svega i iznad svega valja se brinuti za bolesnike i dvoriti ih zaista kao Krista. ²On je, naime, rekao: *Bijah bolestan i pohodiste me*; i: ³*Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste*. ⁴No i bolesnici moraju misliti da ih dvore Bogu na čast i ne smiju braću koja im služe žalostiti suvišnim zahtjevima. ⁵I takvi se ipak imaju strpljivo podnositi, jer se po njima dobiva obilnija nagrada. ⁶Neka, dakle, bude opatova najveća briga da oni ne budu zanemareni.

15. III.
15. VII.
14. XI.

⁷Za bolesnu braću valja odrediti posebnu prostoriju i neka ih poslužuje bogobožan, marljiv i skrban bolničar. ⁸Bolesnicima treba pružiti priliku za kupanje kad god im je to potrebno; zdravima pak, a osobito mlađima neka se to rjeđe dopušta. ⁹Osim toga, neka se posve slabim bolesnicima dozvoli jesti meso da bi se oporavili; no čim ojačaju, svi se po običaju uzdržavaju od mesa.

¹⁰Neka se opat osobito brine da opskrbnik i bolničari ne zapuste bolesnike; on je, naime, odgovoran za sve što učenci pogriješe.

37. POGLAVLJE

O STARCIMA I DJECI

¹Premda već sama ljudska narav naginje obzirnosti prema toj životnoj dobi, naime, prema starcima i djeci, ipak se i Pravilo mora svojim autoritetom pobrinuti za njih. ²Uvijek valja računati s njihovim slabostima; a što se jela tiče, za njih ni u kojem slučaju ne vrijedi strogost Pravila, ³nego

16. III.
16. VII.
15. XI.

prema njima treba imati puno ljubaznog obzira i neka blaguju prije određena vremena.

38. POGLAVLJE

TJEDNA SLUŽBA ČITAČA

17. III. ¹Kod stola braći ne smije manjkati čitanja, ali se ne smije
17. VII. bilo tko dohvatiti knjige i ondje čitati, već nedjeljom započi-
16. XI. nje onaj koji će čitati cijeloga tjedna. ²Onaj koji stupa u služ-
bu poslije mise i pričesti od svih zatraži da mole za njega,
kako bi ga Bog očuvao od duha oholosti. ³Svi u bogomolji
triput govore ovaj redak što ga on započne: *Otvori, Gospodine,*
usne moje i usta će moja navješćivati hvalu tvoju. ⁴Zatim primi
blagoslov i stupi u službu čitača.

⁵Neka kod stola vlada potpuna tišina, tako da se ne čuje
ničije šaptanje niti glas, osim samoga čitača. ⁶Što je braći po-
trebno dok jedu i piju, dodaju jedan drugome, tako da nitko
ne treba ništa tražiti. ⁷Kome ipak nešto manjka, neka to za-
moli bilo kakvim znakom radije negoli glasom. ⁸Nitko ondje
ne smije ništa pitati o štivu ili o čemu drugome, da se ne da
povoda razgovoru, ⁹osim ako bi starješina htio ukratko reći
nešto pobudno.

¹⁰Brat tjedni čitač dobiva malo razvodnjena vina prije nego
započne čitati, bilo to zbog svete pričesti, bilo da mu post ne
bude odviše težak. ¹¹Poslije objeduje s onima koji vrše tjednu
službu u kuhinji i s poslužiteljima.

¹²Braća ne smiju čitati ili pjevati po redu, nego samo oni
koji su slušateljima na pobudu.

O KOLIČINI HRANE

¹Mislimo da za dnevnu okrepu, bila ona o šestom ili devetom času, s obzirom na različite slabosti dostaju dva kuhana jela kod svakog obroka. ²Tko ne može jesti jedno jelo, nek se okrijepi drugim. ³Dakle, dva su kuhana jela dovoljna svoj braći; ako se pak nađe voća ili svježeg povrća, nek se doda i treće.

18. III.
18. VII.
17. XI.

⁴Dobra mjera kruha dovoljna je na dan, bilo da se jede samo jednom ili pak i objeduje i večera. ⁵Ako se jede i navečer, opskrbnik ostavi jednu trećinu kruha i braći podijeli za večeru.

⁶Ako je posao bio naporniji, u opatovoj je odluci i vlasti da povisi, ako treba, količinu hrane. ⁷No prije svega valja izbjegavati neumjerenost i monah se nikad ne smije prejesti, ⁸jer ništa nije toliko nedostojno kršćanina kao neumjerenost, ⁹kako i naš Gospodin kaže: *Pazite na se, da vam srca ne otežaju u proždrljivosti.*

¹⁰Dječacima mlađe dobi ne daje se ista količina kao odraslima, nego manje; a neka se u svemu pazi na skromnost.

¹¹Svi neka se svakako odriču mesa četveronožnih životinja, osim posve slabih bolesnika.

O KOLIČINI PIĆA

¹*Svatko ima svoj dar od Boga, ovaj ovako, onaj onako.* ²Zato s nekom bojaznošću određujemo količinu okrepe za druge. ³Međutim, i s obzirom na slabost nemoćnih, mislimo da bi svakome imala biti dosta hemina vina na dan. ⁴A kome je Bog dao snagu da se od toga uzdrži, neka zna da će imati posebnu nagradu.

19. III.
19. VII.
18. XI.

⁵Ako bi pak mjesne prilike, rad ili ljetna žega zahtijevali više, to se prepušta sudu starješine; samo neka u svemu pazi da se ne podlegne sitosti ili opijanju.

⁶Čitamo, doduše, da vino uopće nije za monahe, ali budući da ih u naše vrijeme nije moguće u to uvjeriti, složimo se barem u tome da ne pijemo do mile volje, nego razborito, ⁷jer *vino izopači i mudre*.

⁸Gdje su pak mjesne prilike takve da se ne može nabaviti ni gore navedena količina, nego mnogo manje, ili čak nimalo, nek braća koja ondje borave hvale Boga i nek ne mrmljaju. ⁹Prije svega opominjemo da valja izbjegavati mrmljanje.

41. POGLAVLJE

U KOJE DOBA VALJA BLAGOVATI

20. III. ¹Od svetog Uskrsa do Pedesetnice braća o šestom času objeduju i navečer večeraju. ²Od Pedesetnice pa cijeloga ljeta, ako se ne radi u polju ili ne vlada velika vrućina, monasi srijedom i petkom poste do devetog časa. ³U ostale dane objeduju o šestom času. ⁴Objed ostaje o šestom času ako rade poljske poslove ili je odveć velika ljetna žega, a o tome će prosuditi opat. ⁵On sve tako uređuje i raspoređuje da se duše spase i da braća mogu obavljati svoje poslove bez opravdana mrmljanja.

⁶Od trinaestog rujna do početka korizme objed je uvijek o devetom času. ⁷U korizmi pa sve do Uskrsa obrok je navečer. ⁸Večernja se pak obavi tako da kod stola ne moraju upotrebljavati svjetiljke, nego da sve završi dok traje danja svjetlost. ⁹No u svako doba, bilo da se uzima samo jedan obrok, bilo da se i večera, nek se sve obavi za danjega svjetla.

42. POGLAVLJE

NITKO NEKA NE GOVORI POSLIJE POVEČERJA

¹Monasi moraju stalno obdržavati šutnju, a osobito u noćno doba.

21. III.
21. VII.
20. XI.

²Zato se uvijek, radilo se o posnim ili neposnim danima, treba držati ovoga: ³u neposne dane, čim se braća ustanu od večere, posjedaju svi zajedno i jedan čita "Nagovore" ili "Živote Otaca", ili drugo djelo koje je na pobudu slušateljima, ⁴ali ne "Sedmoknjižje" ni "Knjige kraljeva", jer za ljude slaba duha nije korisno da te dijelove Pisma slušaju u to doba; a u drugo doba nek se i oni čitaju.

⁵U posne dane poslije Večernje i kratke stanke započnu s čitanjem "Nagovora", kako rekosmo. ⁶Pročita se četiri do pet listova, ili koliko vrijeme dopusti. ⁷Dok traje čitanje, svi se skupljaju, pa i oni koji su možda obavljali kakav posao što im je bio naložen.

⁸Kad se, dakle, svi skupe, moli se Povečerje; a poslije Povečerja, i kad iziđu, nije više nikome dopušteno bilo što govoriti. ⁹Ako se netko nađe da povrijedi to pravilo šutnje, nek se strogo kazni, ¹⁰osim ako je to potrebno zbog gostiju ili ako opat kome što naloži. ¹¹No i to se obavi s najvećom ozbiljnošću i prikladnom suzdržljivošću.

43. POGLAVLJE

O ONIMA KOJI ZAKASNE NA DJELO BOŽJE ILI K STOLU

¹U vrijeme za božansku Službu, čim se čuje znak sve se napušta, što god tko imao u rukama, te se pohiti s najvećom žurbom, ²ali ipak ozbiljno da se ne bi dalo povoda rastresenosti.

22. III.
22. VII.
21. XI.

³Neka se, dakle, ništa ne pretpostavi Djelu Božjem.

⁴Tko na noćno Bdjenje dođe poslije *SLAVA* devedeset četvrtoga psalma - a neka se on zato pjeva posve polagano i otegnuto - ne smije u koru zauzeti svoje mjesto, ⁵već ostane zadnji ili na mjestu što ga je opat odredio za takve nemarne, da ih vidi on i svi ostali. ⁶Ondje ostane dok ne da javnu zadovoljštinu na svršetku Djela Božjega. ⁷A da ostanu na zadnjem ili nekom odvojenom mjestu određujemo zato da bi se, kad ih svi gledaju, popravili bar s te svoje sramote. ⁸Kad bi, naime, ostali izvan bogomolje, možda bi tko od njih iznova legao i spavao ili bi vani sjedio i prepustio se brbljanju, a i zloduhu dao prigodu. ⁹Neka uđu, da sve ne izgube i da se ubuduće poprave.

¹⁰Tko kod dnevnih časova ne stigne na Djelo Božje poslije retka i *SLAVA* prvoga psalma, što se pjeva poslije retka, neka prema već spomenutoj odredbi stoji na zadnjemu mjestu. ¹¹Ne smije se pridružiti braći koja u koru pjevaju psalme, dok ne da zadovoljštinu, osim ako mu to opat dobrostivo ne dopusti. ¹²No i u tom slučaju mora dati zadovoljštinu.

23. III.
23. VII.
22. XI.

¹³Onaj tko ne dođe k stolu prije retka, što ga s molitvom svi zajedno govore i onda svi sjednu za stol, ¹⁴do dva se puta ukori, ako je to učinio svojom nemarnošću ili krivnjom. ¹⁵Ne popravi li se ni nakon toga, ne smije sudjelovati kod zajedničkog stola, ¹⁶nego jede nasamo, odijeljen od zajedništva braće, a uskrati mu se i njegov dio vina sve dok ne da zadovoljštinu i dok se ne popravi. ¹⁷Slično se kažnjava i onaj koji nije nazočan kad se govori redak poslije jela.

¹⁸Nitko neka se ne usudi jesti što ili piti prije ili poslije određenog časa. ¹⁹Kad pak netko odbije primiti što mu stariješina ponudi, ako bi u drugo doba zaželio ono što je prije odbio ili nešto drugo, taj neka ne dobije ništa dok se prikladno ne popravi.

44. POGLAVLJE

KAKO IZOPĆENI DAJU ZADOVOLJŠTINU

¹Tko je zbog kakva težeg prijestupa izopćen od bogomolje i stola, kad u bogomolji završi Djelo Božje, pred vratima bogomolje legne prostrt ne govoreći ništa, ²glavom položenom na pod, pored nogu sviju koji izlaze iz bogomolje. ³To čini tako dugo dok opat ne prosudi da je dao zadovoljštinu.

24. III.
24. VII.
23. XI.

⁴Kad ga opat pozove, prilazi i baca se pred noge najprije opatu, a onda svima ostalima da mole za nj. ⁵Ako zatim opat naloži, primit će se u kor, i to na mjesto što mu ga odredi opat. ⁶No u koru ne smije započinjati psalme, ili čitati ili inače obavljati kakvu službu dok mu opat ponovno ne dopusti. ⁷Kod svih molitvenih časova kad se svrši Djelo Božje, prostre se na pod ondje gdje se nalazi; ⁸tako daje zadovoljštinu dok mu opat ne rekne da prestane i s tom zadovoljštinom.

⁹Oni koji su za manje prijestupe izopćeni samo od stola, daju zadovoljštinu u bogomolji dokle opat odredi. ¹⁰To čine dok ih on ne blagoslovi i rekne: "Dosta".

45. POGLAVLJE

O ONIMA KOJI POGRIJEŠE U BOGOMOLJI

¹Tko kod pjevanja psalma, otpjeva, antifone ili pri čitanju pogriješi i tu pred svima ne da zadovoljštinu, teže će se kazniti jer nije htio ponizno popraviti ono što je nemarnošću skrivio. ³Dječaci se zbog takva prijestupa išibaju.

25. III.
25. VII.
24. XI.

46. POGLAVLJE

O ONIMA KOJI U ČEMU DRUGOM POGRIJEŠE

26. III. ¹Tko kod bilo kakva posla, u kuhinji, u ostavi, u služba-
26. VII. ma, u pekarnici, u vrtu, u obavljanju nekoga zanata, ili bilo
25. XI. gdje pogriješi ²ili nešto razbije, ili izgubi, ili bilo u čemu nešto
skrivi ³i ne dođe odmah da pred opatom i zajednicom dade
zadovoljštinu te prizna svoju pogrešku, ⁴neka se teže kazni
kad je tu pogrešku drugi otkrio.

⁵No radi li se o nekom tajnom grijehu u duši, otkrije ga
samo opatu ili duhovnim ocima ⁶koji znaju liječiti i vlastite i
tuđe rane, a ne otkrivati ih ni razglašavati.

47. POGLAVLJE

DAVANJE ZNAKA ZA DJELO BOŽJE

27. III. ¹Opat vodi brigu da se danju i noću oglašuje vrijeme za
27. VII. Djelo Božje. Činit će to sam ili će tu zadaću povjeriti jednom
26. XI. revnom bratu, da se sve vrši u određeno vrijeme.

²Psalmi i antifone započinje opat, zatim ih po redu na-
stavljaju oni kojima je to naređeno. ³Nitko neka se ne usudi
štogod pjevati ili čitati ako svojom službom ne može druge
izgrađivati. ⁴Kome opat naloži, taj to mora činiti ponizno, oz-
biljno i sa strahopoštovanjem.

48. POGLAVLJE

SVAGDANJI RUČNI RAD

28. III. ¹Besposlica je neprijatelj duše. Zato se sva braća moraju
28. VII. u određeno vrijeme baviti ručnim radom, a opet u određene
27. XI. sate božanskim čitanjem. ²Zato mislimo da se vrijeme za
oboje može rasporediti na sljedeći način: ³od Uskrsa do pr-
voga listopada braća ujutro od prvoga do približno četvrtog

časa obavljaju potrebne poslove. ⁴Od četvrtog časa do znaka za molitvu Šestoga časa posvete se čitanju. ⁵Poslije Šestoga časa, kad ustanu od stola, u potpunoj tišini počivaju na svojim posteljama. Ako tko možda želi nešto čitati sam za sebe, neka čita tako da ne smeta drugome. ⁶Deveti čas mole ranije, oko sredine osmoga časa, a onda do Večernje obavljaju potrebne poslove.

⁷Moraju li zbog mjesnih prilika ili siromaštva braća sama spremati ljetinu, neka se ne žaloste, ⁸jer zaista su tada monasi kad žive od rada svojih ruku, poput naših otaca i apostola. ⁹Nek ipak sve bude umjereno zbog slabijih.

¹⁰Od prvoga listopada do početka korizme vrijeme za čitanje traje do kraja drugoga časa. ¹¹Poslije toga se moli Treći čas, a onda svi obavljaju naložene im poslove do Devetoga časa. ¹²Na prvi znak za Deveti čas svi prekinu svoj posao i spremno čekaju da zazvoni drugi znak. ¹³Vrijeme poslije blagovanja upotrijebe za čitanje i psalme.

29. III.
29. VII.
28. XI.

¹⁴U korizmene dane braća čitaju od jutra do punoga trećeg časa, a zatim obavljaju naložene im poslove do desetoga časa. ¹⁵Za korizmene dane svatko dobiva iz knjižnice po jednu knjigu koju mora cijelu po redu pročitati. ¹⁶Te se knjige podijele na početku korizme.

¹⁷Prije svega ima se odrediti jedan stariji brat ili dvojica koji obilaze samostanom za vrijeme što je braći određeno za čitanje. ¹⁸Oni nadgledaju da se ne bi našao neki lijeni brat koji se umjesto čitanju prepušta besposlici ili brbljanju te tako ne samo da sebi ne koristi već i drugima smeta. ¹⁹Ako bi se takav našao - što neka nikad ne bude - nek se opomene prvi put i drugi put; ²⁰ne popravi li se, nek se podvrgne propisanoj stezi tako da se i ostali prestraše. ²¹U neprikladno vrijeme nek brat ne ide k bratu.

30. III.
30. VII.
29. XI.

²²Nedjeljom se svi bave čitanjem, osim onih koji su određeni za različite službe. ²³Ako je netko tako nemaran i lijen te neće ili ne može razmatrati ni čitati, dade mu se kakav

posao da ne bude besposlen. ²⁴Boležljivoj i slabunjavoj braći dati će se takav posao ili zanimanje da ne ostanu bez posla, a opet da ih posao previše ne pritisne, pa čak da odbjegnu. ²⁵Neka opat ima obzira prema njihovoj slabosti.

49. POGLAVLJE

OBDRŽAVANJE KORIZME

31. III. ¹Doista bi monahov život u svako vrijeme trebao biti u
31. VII. znaku korizme. ²Budući da malo tko ima toliko snage, prepo-
30. XI. ručujemo da bar tih korizmenih dana svatko čuva svoj život
čist u svemu ³i da ujedno u te svete dane ukloni manjkavosti
drugih vremena. ⁴To činimo dostojno onda kad se čuvamo
svih mana i posvetimo se molitvi sa suzama, čitanju, skruše-
nosti srca i odricanju.

⁵Za tih, dakle, korizmenih dana valja k običnim dužnosti-
ma svoga služenja dodati još nešto: posebne molitve, odrica-
nje u jelu i piću. ⁶Svatko neka sam od sebe, više od određene
mu mjere, prinese nešto Bogu *u radosti Duha Svetoga*, to jest:
neka uskrati svome tijelu nešto od jela, pića, sna, govorenja,
šale ⁷i tako s radošću duhovnog čeznuća iščekuje sveto Uskr-
snuće.

⁸A što tko prinese kao žrtvu, očitovat će svom opatu da
sve bude s njegovom molitvom i odobrenjem. ⁹Što se god,
naime, čini bez dopuštenja duhovnog oca, računat će se kao
umišljenost i tašta slava, a ne zasluga. ¹⁰Stoga sve valja činiti
s opatovim odobrenjem.

50. POGLAVLJE

O BRAĆI KOJA RADE DALEKO OD BOGOMOLJE ILI SU NA PUTU

¹Braća koja su zaposlena vrlo daleko i ne mogu na vrijeme stići u bogomolju, ²a na opatu je da prosudi je li tako, ³izmole Djelo Božje ondje gdje rade te iz strahopoštovanja prema Bogu pokleknu. ⁴Isto tako, neka se braća koja su poslana na put drže određenih časova; neka zasebno mole kako mogu i ne zanemare ispuniti dužnost svoje službe.

1. IV.
1. VIII.
1. XII.

51. POGLAVLJE

O BRAĆI KOJA NE PUTUJU DALEKO

¹Brat što je poslan za bilo kakav posao i čiji se povratak u samostan očekuje još istoga dana, neka se ne usudi jesti vani, pa ni onda kad bi mu netko usrdno nudio, ²osim ako mu je opat to dopustio. ³Učini li drukčije, neka se izopći.

2. IV.
2. VIII.
2. XII.

52. POGLAVLJE

SAMOSTANSKA BOGOMOLJA

¹Bogomolja neka bude ono što joj kaže ime i ništa se drugo ondje ne smije činiti ni spremati. ²Poslije Djela Božjega svi iziđu u najvećoj tišini da izraze štovanje Bogu, ³da ne bi tako svojim bezobzirnim ponašanjem smetali onima koji možda žele zasebno moliti. ⁴No i inače, kad netko želi tiho moliti, jednostavno uđe i moli, ne naglas, već sa suzama i u gorljivosti srca. ⁵Tko ne moli, ne smije se, kako je već rečeno, zadržavati u bogomolji poslije Djela Božjega, da ne smeta drugima.

3. IV.
3. VIII.
3. XII.

KAKO SE PRIMAJU GOSTI

4. IV. ¹Svi gosti koji dolaze neka budu primljeni kao Krist, jer će
 4. VIII. on reći: *Gost bijah i primiste me.* ²I nek se svima iskaže primje-
 4. XII. rena čast, *osobito domaćima po vjeri i hodočasnicima.*

³Čim je gost najavljen, neka mu starješina i braća iziđu u susret i iskažu mu svu ljubaznost; ⁴najprije se zajedno pomole, a onda mu pruže mir. ⁵Taj se cjelov mira ne daje prije molitve, da se izbjegnju đavolske prijevare. ⁶Kod samog pozdravljanja nek se postupa vrlo ponizno, kako s gostima koji dolaze tako i s onima koji odlaze. ⁷Nakloni im se glavom ili čitavim tijelom prostre na zemlju, da se počasti u njima Krist koji se prima.

⁸Kad se, dakle, gosti prime, povedu se na molitvu, a onda s njima sjedne starješina ili brat kome je on naložio. ⁹Pred gostom se za pobudu čita božanski Zakon, a zatim ga se srdačno pogosti. ¹⁰Zbog gosta starješina prekida post, osim ako nije kakav poseban dan posta što se mora obdržavati. ¹¹No braća nastave postiti po običaju.

¹²Opat pruži gostima vode da operu ruke. ¹³On i cijela zajednica operu noge svim gostima. ¹⁴Kad im operu noge, govore ovaj redak: *Primili smo, Bože, milosrđe tvoje usred hrama tvojega.*

¹⁵Siromahe i hodočasnike valja primati s najvećom pažnjom, jer se u njima Krist još više prima; a da se časte bogataši, to se nameće samo od sebe.

5. IV. ¹⁶Opat i gosti imaju posebnu kuhinju, da ne bi gosti, kad
 5. VIII. dolaze u neodređeno vrijeme, a u samostanu ih nikad ne
 5. XII. manjka, smetali braći. ¹⁷Kuhinju za goste preuzimaju na go-
 dinu dana dva brata koja će dobro obavljati tu službu. ¹⁸Ako je potrebno, odredit će im se pomoćnici, kako bi to obavljali bez mrmljanja; a kad imaju manje posla, nek idu na rad kamo ih pošalju. ¹⁹Uostalom, ne samo za njih, već i za sve

službe u samostanu vrijedi načelo: ²⁰ako su kome potrebni pomoćnici, neka mu se dodijele; a tko je slobodan, poslušno će opet preuzeti određeni mu posao.

²¹Stan za goste neka se povjeri bratu bogobožne duše.

²²Ondje neka je pripravljen dovoljan broj prostrtih postelja, da mudri kućom Božjom upravljaju mudro.

²³Bez dopuštenja se nitko ne smije družiti s gostima ili s njima razgovarati. ²⁴Tko ih susretne ili vidi, neka ih, kako rekomo, ponizno pozdravi, zamoli njihov blagoslov i udalji se govoreći da mu nije dopušteno razgovarati s gostom.

54. POGLAVLJE

SMIJE LI MONAH PRIMATI PISMA ILI NEŠTO DRUGO

¹Monahu nije dopušteno bez opatova odobrenja primati ili slati pisma, blagoslovljene predmete ili i kakve manje darove, ni od roditelja ni od bilo koga. ²Dakle, kad bi mu i roditelji što poslali, neka se ne usudi to primiti prije nego što opata obavijesti. ³Ako mu opat dopusti da to primi, ostaje u opatovoj vlasti odrediti kome će se dati. ⁴Brat kome je bilo poslano, neka ne bude žalostan, da ne pruži prilike đavlu. ⁵Tko se usudi drukčije činiti, podvrgnut će se propisanoj stezi.

6. IV.
6. VIII.
6. XII.

55. POGLAVLJE

ODJEĆA I OBUĆA BRAĆE

¹Braći neka se daje odjeća kakva odgovara mjesnim prilikama i podneblju gdje žive ²jer u hladnijim krajevima treba više, a u toplijim manje. ³Na opatu je da o tome prosudi.

⁴Čini nam se da je u krajevima s umjerenim podnebljem svakome monahu dostatno: ⁵kukula i tunika, za zimu vunena a za ljeto laganija ili iznošena; ⁶k tome škapular za rad,

7. IV.
7. VIII.
7. XII.

a kao obuća čarape i cipele. ⁷Neka se braća ne brinu o boji ili kakvoći svih tih stvari, nego će se zadovoljiti onim što se u tom kraju može naći ili jeftinije kupiti. ⁸Opat se brine za pravu mjeru, da svakome odjeća bude prikladna i ne prekratka.

⁹Tko dobije novu, uvijek odmah vraća staru, da se stavi u rušnicu za siromahe. ¹⁰Monahu su, naime, dovoljne dvije tunike i dvije kukule zbog noći i zbog pranja tih predmeta. ¹¹Što je više od toga, suvišno je i mora se odstraniti. ¹²I čarape, te uopće sve što je staro, vraćaju čim dobiju novo. ¹³A onaj koji je poslan na put, dobiva iz rušnice hlače koje će nakon povratka oprane vratiti. ¹⁴Također i kukule i tunike, koje se iz rušnice dobivaju za put, neka budu nešto bolje od običnih, a nakon povratka neka ih opet vrate.

8. IV. ¹⁵Kao posteljina dostaju slamnjača, plahte, pokrivač i ja-
8. VIII. stuk. ¹⁶Opat će češće pregledati postelje da se ondje ne bi
8. XII. našao kakav osobni predmet. ¹⁷Ako se kod nekoga nađe što
nije dobio od opata, neka se najstrože kazni.

¹⁸A da se taj porok posjedovanja u koriije-nu odsiječe, nek opat dade sve što je potrebno, naime: ¹⁹kukulu, tuniku, čarape, cipele, pojas, nožić, pisljku, iglu, rubac, pločice za pisanje, tako da se nitko ne izgovara kako mu je nešto bilo potrebno.

²⁰Neka se opat često sjeća one rečenice iz Djela apostolskih: *Dijelilo se svakome koliko je tko trebao.* ²¹Tako opat mora imati obzira prema slabostima potrebnih, a ne prema zloći zavidnih. ²²No u svim svojim odredbama neka misli kako će mu Bog suditi.

56. POGLAVLJE
OPATOV STOL

¹Opat uvijek objeđuje s gostima i hodočasnícima. ²A kad je gostiju manje, u njegovoj je vlasti pozvati nekoga od braće. ³Ipak će zbog reda s braćom ostaviti jednoga ili dvojicu starijih.

9. IV.
9. VIII.
9. XII.

57. POGLAVLJE
SAMOSTANSKI OBRTNICI

¹Ako u samostanu ima obrtnika, svoj zanat obavljaju sa svom poniznošću, dopusti li to opat. ²Ponosi li se netko umijećem svoga zanata, jer misli da samostanu pridonosi neku korist, ³neka se od tog obrta udalji i na taj obrt povrati tek onda kad se ponizi, i opat mu to iznova naloži.

10. IV.
10. VIII.
10. XII.

⁴Kad se nešto od obrtničkih proizvoda prodaje, nek oni kojima je to povjereno, ne počine kakvu prijevaru. ⁵Neka se uvijek sjećaju Ananije i Safire koje je zadesila tjelesna smrt, ⁶da ne bi možda duhovnu smrt pretrpjeli oni i svi koji bi samostanskim dobrima počinili kakvu prijevaru.

⁷U određivanju cijene ne smije se ušuljati mana lakomosti, ⁸već će se uvijek dati nešto jeftinije nego što mogu dati svjetovnjaci, ⁹da se u svemu slavi Bog.

58. POGLAVLJE
POSTUPAK KOD PRIMANJA BRAĆE

¹Kada novi dođe da monaški živi neka ga se olako ne primi, ²nego se valja držati one Apostolove: *Provjeravajte duhove jesu li od Boga*.

11. IV.
11. VIII.
11. XII.

³Dođe li, dakle, netko i ustrajno kuca, te kroz četiri ili pet dana strpljivo podnosi neugodnosti i poteškoće ulaska

i ustraje u svojoj molbi, ⁴neka se dopusti da uđe i nekoliko dana bude u stanu za goste. ⁵Zatim dolazi u stan za novake, gdje se pripremaju, jedu i spavaju. ⁶Nek im se dodijeli takav stariji brat koji zna pridobiti duše i koji će na njih vrlo pozorno motriti. ⁷Pomno će gledati traži li novak stvarno Boga, je li revan za Djelo Božje, za poslušnost, za poniženja. ⁸Neka mu se predoči sve što je teško i trnovito na putu k Bogu.

⁹Ako obeća da će ustrajati u svojoj stalnosti, nek mu se nakon dva mjeseca pročita cijelo ovo Pravilo ¹⁰i neka mu se rekne: "Evo zakona pod kojim se želiš boriti: ako ga možeš obdržavati, uđi; ako ne možeš, slobodno otiđi." ¹¹Ustraje li i dalje, odvede se u navedeni stan za novake i ponovno se prokušava u svakoj strpljivosti. ¹²Nakon šest mjeseci pročita mu se Pravilo, da zna na što se obvezuje. ¹³Bude li još postojan, nakon četiri mjeseca ponovno mu se pročita isto Pravilo.

¹⁴Ako nakon zrela razmišljanja obeća da će sve obdržavati i svaki nalog izvršavati, neka se primi u zajednicu. ¹⁵No mora znati da mu je od toga dana i zakonom Pravila određeno kako više ne smije napustiti samostan ¹⁶ili zbaciti sa svojih ramena jaram Pravila, što ga je poslije tako duga razmišljanja mogao odbiti ili prihvatiti.

¹⁷Onaj koji se ima primiti, u bogomolji obeća pred svima svoju stalnost, obraćanje svoga življenja i poslušnost, pred Bogom i njegovim svecima; ¹⁸jer ako bi ikada drukčije postupio, neka zna da će ga osuditi onaj kome se izruguje.

¹⁹O tom svom obećanju nek sastavi povelju na ime svetica kojih se moći ondje nalaze i na ime nazočnog opata.

²⁰Tu povelju treba napisati vlastoručno ili, ako je nepismen, neka zamoli drugoga da mu je napiše, a sam novak nek na nju stavi svoj znak i svojom je rukom na oltar položi.

²¹Čim je položi, novak odmah zapjeva ovaj redak: *Primi me, Gospodine, po svojoj riječi i živjet ću; i nemoj da se u svojoj nadi postidim.* ²²Taj redak ponavlja cijela zajednica tri puta i doda *SLAVA OCU.* ²³Zatim se taj brat novak svakome od njih prostre

12. IV.
12. VIII.
12. XII.

pred noge, da mole za njega; i od toga se dana smatra članom zajednice.

²⁴Ako nešto posjeduje, neka to prije razdijeli siromasi-
ma ili zakonitom darovnicom prepusti samostanu, a da od
svega ništa za se ne zadrži. ²⁵Neka, naime, zna da od toga
dana nije gospodar ni svoga tijela.

²⁶Odmah mu se zatim u bogomolji skineodjeća koju je
nosio i oblači se u samostansku. ²⁷Ta se skinuta odjeća stavi
u rušnicu da se sačuva; ²⁸ako bi ikada - što neka ne bude -
pristao na nagovaranje đavla i napustio samostan, onda mu
se skine samostanska odjeća i otpusti ga se. ²⁹No onu pove-
lju koju je opat uzeo s oltara neće dobiti natrag, već će se
ona čuvati u samostanu.

59. POGLAVLJE

KAKO SE PRIKAZUJU SINOVI PLEMIĆA ILI SIROMAŠNIH

¹Ako tko od plemića želi prikazati u samostanu svoga
sina Bogu, a dječak je još maloljetan, njegovi roditelji sasta-
ve povelju o kojoj smo prije govorili. ²Povelju će zajedno s
dječakovom rukom i prikaznim darom omotati u oltarnik i
tako ga prikazati.

13. IV.
13. VIII.
13. XII.

³Što se tiče imetka, neka u toj ispravi pod zakletvom
obećaju da ni oni sami, ni preko druge osobe, ni na koji mu
drago način neće djetetu nikad ništa dati niti pružiti prili-
ku da bilo što posjeduje. ⁴Ako neće da učine tako, već žele
nešto dati samostanu kao milostinju ili naknadu, ⁵neka o
tome sastave ispravu samostanu, pri čemu mogu, ako hoće,
zadržati pravo uživanja. ⁶Na taj će se način posve spriječiti
da dječaku ne ostane kakva nada koja bi ga, kako znamo iz
iskustva, mogla prevariti - što neka nikad ne bude - i upro-
pastiti.

⁷Isto tako neka postupaju i manje imućni. ⁸A oni koji baš ništa ne posjeduju, jednostavno sastave ispravu i prikažu svoga sina s prikaznim darom pred svjedocima.

60. POGLAVLJE

O SVEĆENICIMA KOJI BI ŽELJELI BITI U SAMOSTANU

14. IV. ¹Ako netko iz svećeničkog staleža zamoli da ga prime u
14. VIII. samostan, neka mu se prebrzo ne udovolji. ²No ako ustraje
14. XII. u molbi, neka zna da će biti dužan u potpunosti obdržavati
stegu Pravila ³i da mu se neće ni u čemu popustiti, da bude
kako je napisano: *Prijatelju, zašto si došao?*

⁴Neka mu se ipak dopusti da stoji uz opata, da blagoslivlje i slavi misu, ali samo ako mu opat to naloži. ⁵Inače se ne smije ništa sam usuditi i neka zna da je podložan propisanoj stezi te da radije svima pruža primjer poniznosti.

⁶Radi li se u samostanu o određivanju dužnosti ili o drugoj važnoj stvari, ⁷zauzet će ono mjesto što mu pripada prema stupanju u samostan, a ne ono koje bi mu se dalo iz poštovanja prema svećeništvu.

⁸Izrazi li pak neki klerik istu želju da se pridruži samostanu, odredit će mu se osrednje mjesto; ali i njemu ako obeća da će obdržavati Pravilo i svoju stalnost.

61. POGLAVLJE

PRIMANJE STRANIH MONAHA

15. IV. ¹Ako neki monah hodočasnik dođe iz dalekih krajeva sa
15. VIII. željom da kao gost ostane u samostanu, a zadovoljan je nači-
15. XII. nom života što ga tu nađe ²i ne uznemiruje samostan svojim
zahtjevima ³nego je jednostavno zadovoljan s nađenim, neka
ga se zadrži dokle god hoće.

⁴Kad bi razložno i u poniznoj ljubavi nešto ukorio ili na nešto ukazao, neka opat mudro razmisli nije li ga možda Gospodin upravo radi toga poslao.

⁵Ako bi zaželio ostati zastalno, neka mu se želja ne odbije, pogotovo što se, u vrijeme dok je bio gost, njegov život mogao upoznati.

16. IV.
16. VIII.
16. XII.

⁶No ako je kroz to vrijeme pokazao da je pun zahtjeva ili mana, ne samo da ne može biti pridružen tijelu zajednice, ⁷već mu se na uljudan način rekne da ode, kako svojim slabostima ne bi druge pokvario. ⁸Ako nije takav da ga se mora udaljiti, ne samo da ga treba primiti i zajednici pridružiti ako on to zatraži, ⁹nego i neka ga se nagovori da ostane kako bi se njegovim primjerom i drugi poučili; ¹⁰ta na svakom se mjestu služi jedinom Gospodu i vojuje jedinom Kralju.

¹¹Opat mu može, ako ga drži takvim, dodijeliti i neko više mjesto. ¹²No ne samo monahu, već i nekome iz spomenutoga svećeničkog ili kleričkoga staleža opat može odrediti mjesto više od onoga što mu pripada prema njegovu ulasku u samostan, ako uvidi da je to svojim življenjem zavrijedio.

¹³Međutim, neka opat pazi da nikada ne primi u zajednicu monaha iz drugoga poznatog samostana bez suglasnosti i preporučnog pisma njegova opata, ¹⁴jer je pisano: *Što god ne želiš da tebi drugi učini, nemoj ni ti drugome činiti.*

62. POGLAVLJE

SAMOSTANSKI SVEĆENICI

¹Kad opat zatraži da mu se zaredi neki svećenik ili đakon, od svojih monaha izabere onoga koji je dostojan vršiti svećeničku službu.

17. IV.
17. VIII.
17. XII.

²Zaređeni nek izbjegava svaku uznositost i oholost. ³Nek se ne usudi išta činiti bez opatove dozvole; mora znati da je još mnogo više dužan pokoravati se propisanoj stezi. ⁴Sve-

ćeništvo mu ne smije biti povodom da zaboravi na posluš Pravilu i na stegu, nego da sve više i više u Bogu napreduje.

⁵Stalno zauzima mjesto što mu pripada prema dolasku u samostan, ⁶osim kad obavlja službu oltara ili ako ga izbor zajednice i volja opata postave na više mjesto zbog njegova zaslužna življenja. ⁷I mora znati da mu se valja držati naloga što su ih izdali dekani ili prior. ⁸Ako bi se usudio drukčije postupati, neka ga ne drže svećenikom nego buntovnikom. ⁹Ne popravi li se, unatoč čestim opomenama, neka se i biskupa pozove za svjedoka. ¹⁰Ne popravi li se ni tada, a njegove krivnje postaju očite, neka se otpusti iz samostana; ¹¹naravno samo onda ako bi i nadalje ostao tako tvrdoglav da se ne bi Pravilu podložio niti ga poslušao.

63. POGLAVLJE

POREDAK U ZAJEDNICI

18. IV. ¹Neka svatko u samostanu zadrži svoje mjesto prema
18. VIII. vremenu ulaska, prema zaslugama života i prema odredbi
18. XII. opata.

²Opat neće uznemirivati povjereno mu stado, niti što nepravedno odlučivati, kao da ima neograničenu vlast. ³Mora se štoviše uvijek sjećati da će za sve svoje prosudbe i čine Bogu polagati račun.

⁴Dakle, prema redosljedu što im ga on odredi, ili koji braći pripada, pristupaju k cjelovu mira i pričesti, započinjnu psalme i imaju svoje mjesto u koru. ⁵Nigdje ne bi smjela sama dob odlučivati i imati utjecaja na redosljed; ⁶ta i Samuel i Danijel, iako još mladići, sudili su starcima. ⁷Izuzevši dakle one kojima opat, kako smo rekli, odredi više ili zbog određenih razloga niže mjesto, svi ostali imaju svoje mjesto prema ulasku. ⁸Tko je, na primjer, došao u samostan o drugom času dana, neka zna da je mlađi od onoga koji je došao

o prvom času, pa bio on koje mu drago dobi ili časti. ⁹Dječake u svemu svi drže u stezi.

¹⁰Mlađa braća neka poštuju svoje starije, a stariji neka ljube svoje mlađe. ¹¹Kad tko koga zovne, ne smije ga osloviti samim imenom, ¹²nego stariji mlađega od sebe naziva bratom, a mlađi starijega "nonnus", što znači: časni oče.

19. IV.
19. VIII.
19. XII.

¹³Opat se oslovljava s gospodin i opat, jer se vjeruje da je Kristov namjesnik; ne da on to sebi prisvaja, već iz poštovanja i ljubavi prema Kristu. ¹⁴A on neka na to misli i tako se ponaša da bude dostojan takve časti.

¹⁵Kad god se braća susretnu, mlađi moli starijega za blagoslov. ¹⁶Ako prolazi stariji, mlađi ustane i ponudi mu mjesto da sjedne; neka se mlađi ne usudi sjesti kraj starijega dok mu on ne ponudi, ¹⁷da bude kako je pisano: *Pretječite jedni druge poštovanjem.*

¹⁸Mlađi i stariji dječaci propisno se drže svoga redoslijeda u bogomolji i kod stola. ¹⁹Vani i na svakom mjestu valja na njih paziti i držati ih u stezi dok ne dođu do zrele dobi.

64. POGLAVLJE

IZBOR OPATA

¹Kod izbora opata uvijek vrijedi načelo da se postavi onaj koga izabere cijela zajednica složno, u strahu Božjemu ili jedan dio zajednice, pa i manji, ali razboritijim sudom. ²Pri izboru, dakle, valja gledati na zasluge života, mudrost u poučavanju onoga koji se postavlja, pa bio on po redoslijedu i posljednji u zajednici. ³No ako bi cijela zajednica - što neka nikad ne bude - složno izabrala nekoga koji se slaže s njihovim manama ⁴i kad bi za to loše stanje doznao biskup u čijoj je biskupiji to mjesto, ili bi to na bilo koji način došlo do znanja susjednim opatima ili kršćanima, ⁵nek oni tada spriječe da ne prevlada suglasnost opakih i nek se potrude da

20. IV.
20. VIII.
20. XII.

kući Božjoj postave dostojna upravitelja. ⁶Neka znaju da će za to primiti veliku nagradu, ako to učine s čistom nakanom i iz revnosti prema Bogu, kao što bi s druge strane pogriješili kad bi to propustili.

21. IV.
21. VIII.
21. XII.

⁷Postavljeni opat neka stalno misli na to kakav je teret primio na sebe i kome će odgovarati za svoje upravljanje. ⁸Neka zna da je više dužan koristiti nego zapovijedati. ⁹Zato mora dobro poznavati božanski zakon da zna i može uzimati iz njega novo i staro. Mora biti čist, trezven i milosrdan; ¹⁰neka mu uvijek *milosrđe likuje nad sudom*, da i on zadobije milosrđe.

¹¹Neka mrzi mane, a ljubi braću. ¹²Kad mora opominjati, neka to čini mudro, ne pretjerano da previše stružući rđu ne razbije posudu. ¹³Neka stalno bude svjestan svoje slabosti i neka se podsjeća da napuknutu trsku ne smije slomiti. ¹⁴Ti me ne želimo reći da dopusti neka se šire mane, već neka ih iskorjenjuje razborito i s ljubavlju, prema svakome prikladno, kako već rekosmo. ¹⁵Neka se trudi da radije bude voljen nego da ga se boje.

¹⁶Ne smije biti nemiran, ni tjeskoban, ni neobuzdan, ni svojeglav, ni zavidan ni odveć sumnjičav jer inače neće nikad imati mira. ¹⁷U svojim će nalogima sve mudro predvidjeti, bilo da zapovijeda u Božjim bilo u svjetovnim stvarima; uvijek mora znati razlikovati i biti umjeren ¹⁸sjećajući se razboritosti svetog Jakova koji je rekao: *Ako bih svoje stado tjerao prebrzo, sve bi izginulo u jednom danu.* ¹⁹Stalno se držeći ovih i drugih pouka o razboritosti, majci kreposti, sve će s mjerom određivati, da jači imaju za čim težiti, a slabiji da ne odbjegnju.

²⁰Osobito mora u svemu obdržavati ovo Pravilo ²¹da pošlje dobra upravljanja iz Gospodnjih usta čuje ono što je rečeno dobrome sluzi koji je svojim davao pšenicu u pravo vrijeme: ²²*Zaista, kažem vam, postavit će ga nad cijelim imanjem svojim.*

SAMOSTANSKI PRIOR

¹Često se nažalost događa da u samostanima postavljajanjem priora nastaju teške sablazni, ²jer ima takvih koji, naduti opakim duhom oholosti, umišljaju da su drugi opati: drsko prisvajaju vlast sebi, podržavaju sablazni i prave razdore u zajednici. ³To se najviše događa ondje gdje isti taj biskup ili isti ti opati, koji su postavili opata, postave i priora. ⁴Lako je uvidjeti kako je to besmisleno jer mu se već od samoga početka postavljanja daje povoda da se uzoholi. ⁵Njegove ga misli navode da se smatra izuzetim od opatove vlasti jer mu govore: ⁶I tebe su postavili oni isti koji su postavili i opata. ⁷Iz toga nastaju zavisti, svađe, klevetanja, strančarstva, nesloge i neredi. ⁸Ako se, naime, opat i prior međusobno ne slažu, ta im podvojenost vodi duše u opasnost, ⁹a stradat će i njihovi podložnici priklanjajući se jednome ili drugome. ¹⁰Odgovornost za to zlo snose oni koji su prouzročili takav nered.

22. IV.
22. VIII.
22. XII.

¹¹Zato držimo kako je za očuvanje mira i ljubavi bolje da vođenje samostana ovisi samo o opatu. ¹²Kao što smo već prije odredili, neka po mogućnosti sve samostanske poslove vode dekani, kako im opat naloži ¹³jer kad se službe podijele na više njih, pojedinac se neće uzoholiti. ¹⁴Ako mjesne prilike zahtijevaju ili zajednica razložno i ponizno zatraži, te opat to drži korisnim, ¹⁵neka onoga koga izabere po savjetu bogobojazne braće sam postavi sebi za priora.

¹⁶Prior neka s poštovnjem izvršuje što mu njegov opat naloži i neka ništa ne čini protiv volje i naloga opata, ¹⁷jer koliko je uzdignut nad druge, toliko savjesnije mora obdržavati propise Pravila.

23. IV.
23. VIII.
23. XII.

¹⁸Ako se pokaže da je prior odan pogreškama, ohol i nametljiv ili se ustanovi da prezire sveto Pravilo, opomene se do četiri puta. ¹⁹Ne popravi li se, neka se na nj primijeni propisana stega. ²⁰Ako se ni tada ne popravi, neka ga se ukloni s

priorske službe i na njegovo mjesto postavi drugi koji je dostojan. ²¹Ako ni poslije ne bude u zajednici miran i poslušan, neka se otpusti iz samostana. ²²A opat neka ima na umu da će o svim svojim odlukama polagati račun Bogu da mu ne bi možda dušu obuzeo plamen zavisti i ljubomore.

66. POGLAVLJE

SAMOSTANSKI VRATARI

24. IV. ¹Na vrata samostana postavi se mudar stariji brat koji zna
24. VIII. poruke primati i na njih odgovarati, a kome dob ne dopušta
24. XII. da se skiće okolo. ²Vratar neka ima svoju sobu pokraj vrata da ga posjetitelji uvijek nađu i odgovor dobiju. ³Čim netko pokuca ili se koji siromah oglasi, vratar odgovori: Bogu hvala, ili: Blagoslovite; ⁴i neka sa svom krotkošću što je strah Božji pobuđuje, odgovori žurno s revnom ljubavlju. ⁵Kad vratar treba pomoćnika, dodijeli mu se mlađi brat.

⁶Samostan treba po mogućnosti sagraditi tako da se sve potrebno, to jest da voda, mlin, vrt i razne radionice budu unutar samostana, ⁷kako monasi ne bi morali hodati okolo, jer im to duši nimalo ne koristi.

⁸Hoćemo da se ovo pravilo češće čita u zajednici, kako se koji brat ne bi izgovarao da mu nije bilo poznato.

67. POGLAVLJE

O BRAĆI KOJA SE ŠALJU NA PUT

25. IV. ¹Braća koja se šalju na put neka se preporučē u molitve
25. VIII. svoj braći i opatu. ²Kod zaključne molitve Djela Božjega uvi-
25. XII. jek se treba sjetiti svih odsutnih.

³Kad se braća vrate s puta, na dan povratka svaki se put u bogomolji kod svih časova na kraju Djela Božjega prostru na tlo ⁴i od svih zatraže da se za njih mole zbog pogrešaka

što su ih na putu počinili, jer su možda nešto zlo vidjeli ili čuli, ili isprazno razgovarali. ⁵Neka se nitko ne usudi drugima pripovijedati što je izvan samostana vidio ili čuo, jer je to vrlo škodljivo. ⁶Ako bi ipak netko to učinio, neka se podvrgne propisanoj kazni. ⁷To isto vrijedi i za onoga tko bi na svoju ruku izišao izvan samostanskih zidina, ili da ikamo ode ili išta učini bez opatova dopuštenja, pa makar i što neznatno.

68. POGLAVLJE

AKO SE BRATU NALOŽI NEŠTO NEMOGUĆE

¹Ako se nekom bratu naloži nešto teško ili nemoguće, neka ipak nalog starješine primi sa svom krotkošću i poslušnošću. ²Vidi li da mu je breme preteško i njegovu snagu posve nadmašuje, neka razloge zbog kojih to ne može izvršiti iznese starješini strpljivo i prikladno, ³bez oholosti i suprotstavljanja, ili prigovaranja. ⁴Ako nakon njegove izjave starješina i dalje ostane kod svoje odluke, neka mlađi zna da je tako dobro za njega ⁵i neka posluša iz ljubavi, uzdajući se u Božju pomoć.

26. IV.
26. VIII.
26. XII.

69. POGLAVLJE

NEKA SE U SAMOSTANU NE USUDE JEDAN DRUGOGA BRANITI

¹Treba spriječiti da u samostanu iz bilo kakva razloga jedan monah drugoga brani ili ga uzima kao pod svoju zaštitu, ²pa makar ih vezalo ne znam kakvo krvno srodstvo. ³Ni u kojem slučaju ne smiju to monasi sebi dopustiti, jer time mogu dati prigodu vrlo teškim sablaznima. ⁴Ako netko prekrši taj propis, neka se oštrije kazni.

27. IV.
27. VIII.
27. XII.

NEKA SE NITKO NE USUDI DRUGOGA SAMOVOLJNO UDARATI

28. IV. ¹U samostanu treba izbjegavati svaku mogućnost samovoljnog postupka. ²Zato određujemo da nikome nije dopušteno bilo koga od svoje braće izopćiti ili udariti, osim ako ga je opat za to ovlastio. ³*Oni koji griješe, neka se pred svima ukore da i drugi imaju straha.*

⁴Dječake će do petnaeste godine svi pomno držati u stezi i nadzirati, ⁵ali i to mora biti umjereno i razborito. ⁶Ako se pak netko bez opatova dopuštenja usudi nešto skriviti odraslima ili nerazborito planuti na dječake, neka se podvrgne propisanoj stezi ⁷jer je pisano: *Što god ne želiš da tebi drugi učini, nemoj ni ti drugome činiti.*

NEK BRAĆA BUDU POSLUŠNA JEDAN DRUGOME

29. IV. ¹Blagodat poslušnosti braća trebaju iskazivati ne samo opatu, već treba da budu i međusobno poslušni jedan drugome, ²uvjereni da će tim putem poslušnosti dospjeti k Bogu.

³Nalogu opata ili starješina, što ih je on postavio, mora se uvijek dati prednost i ne dopuštati da se pretpostave osobni nalozi; ⁴a inače neka svi mlađi, sa svom ljubavi i spremnosti budu poslušni svojim starijima. ⁵Ako se tko pokaže svadljiv, neka se ukori.

⁶Ukori li nekoga brata opat ili bilo koji starješina, s ne znam kako malena razloga, ⁷ili ako taj brat opazi da se starješina u srcu na njega rasrdio ili imalo uzrujao, ⁸neka se odmah bez oklijevanja prostre pred njim na zemlju i ostane mu do nogu ležati dok se ona uzbuđenost ne stiša blagoslovom. ⁹Ako to netko s prijezirom propusti, neka se tjelesno kazni; ako je pak tvrdokoran, neka se otpusti iz samostana.

DOBRA REVNOST KOJU MONASI MORAJU IMATI

¹Kao što postoji loša i gorka revnost koja udaljuje od Boga i vodi prema paklu, ²tako postoji dobra revnost koja udaljuje od grijeha te vodi prema Bogu i vječnom životu.

30. IV.
30. VIII.
30. XII.

³U toj se revnosti monasi moraju vježbati gorućom ljubavlju, ⁴to jest neka pretječu jedni druge poštovanjem. ⁵Slabosti, bilo tijela bilo ponašanja, neka međusobno podnose velikom strpljivošću. ⁶Neka se natječu u uzajamnoj poslušnosti. ⁷Nitko neka ne ide za onim što je njemu od koristi, nego više za onim što je od koristi drugome. ⁸Neka jedan drugome iskazuju čistu bratsku ljubav.

⁹Neka se Boga boje ljubeći ga. ¹⁰Svog opata neka ljube iskrenom i poniznom ljubavlju. ¹¹Ama baš ništa neka ne pretpostavljaju Kristu, ¹²koji neka nas sve zajedno dovede u vječni život.

OVO PRAVILO NE SADRŽI SVE ŠTO JE
POTREBNO ZA SAVRŠENSTVO

¹Ovo smo Pravilo napisali da bismo njegovim obdržavanjem u samostanima pokazali barem nešto čestitog ponašanja i početak monaškog života.

1. V.
31. VIII.
31. XII.

²A tko se inače žuri da dospije do savršenstva takvoga života, taj ima pouke svetih Otaca, čije opsluživanje vodi čovjeka do vrhunca savršenstva. ³Zar nije svaka stranica i svaka Bogom nadahnuta riječ Staroga i Novog zavjeta najispravnije pravilo ljudskoga života? ⁴Ili koja nas knjiga svetih katoličkih Otaca snažno ne potiče da pravim putem dospijemo svome Stvoritelju? ⁵Isto tako "Nagovori Otaca", njihove "Ustanove" i "Životi Otaca", kao i Pravilo našeg svetog oca Bazilija, ⁶što su drugo dobrim i poslušnim monasima nego

pomagala za kreposti? ⁷A nas mlake, koji slabo i nemarno živimo, prekoravaju i zasramljuju.

⁸Zato tko god ti bio koji žuriš u nebesku domovinu, s Kristovom pomoću obdržavaj ovo skromno Pravilo zacrtano za početnike. ⁹Tada ćeš napokon i ti uz Božju zaštitu dospjeti do spomenutih vrhunaca mudrosti i kreposti. *Amen. / Svršetak Pravila /*

